

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII

Spalis — October 11, 1972 Nr. 78

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Neseniai atbėgė iš ok. Lietuvos adv. Zigmas ir dr. Danutė Butkai su savo vaikais Loreta, Raimonda ir Rimvydu, praeitą trečią dieną Chicagoje amerikiečių spaudai ir televizijai suruoštoje konferencijoje. V. Noreikos nuotrauka

ZIGMAS IR DANUTĖ BUTKAI

Jų liudijimai apie padėtį ir nuotaikas
okupuotoje Lietuvoje

Šią vasarą, netrukus po išpuodingo Romo Kallantos susideginimo Kau-ne ir jį sekusių masinių antisovietinių demon-stracijų, iš Lietuvos, jų pačių susirastu keliu, pa-sitraukė ir neseniai pra-dėjo kurtis naujam gyve-nimui Chicagoje lietuvų šeima: advokatas Zigm-as Antanas Butkus 35 m. (ok. Lietuvos Advoka-tų prmininkas), jo žmona med. gydytoja Da-nutė Kareckaitė-Butku-vienė ir jų dukterys Lo-reta 11 m., Raimonda 10 m., sūnus Rimvydas 3 m.

Spalio 5 d. Chicagoje jie, visas penketukas, tu-rėjo susitikimus su JAV spaudos, televizijos ir ra-dijo atstovais, o tos pa-čios dienos vakare antrą susitikimą su lietuvių spaudos ir radijo atsto-vais. Šių susitikimų me-tu ilgesniuose dialoguo-se adv. Z. A. Butkus ir dr. D. Butkuvienė atsaki-nėjo į konferencijų daly-vių klausimus ir tuo pa-čiu liudijo apie nūdienę padėtį, nuotaikas oku-puotoje Lietuvoje ir bend-rai apie tironišką sis-temą, kuria valdoma So-vietų Sąjunga ir jos pa-

vergtieji kraštai. Abie-juose Butkų susitikimu-se su spaudos atstovais dalyvavo Vlikopirm., dr. J.K. Valiūnas, Alto pirm. dr. K. Bobelis, Konsulė Juzė Daužvardienė, buv. ALT pirmininkas inž. E. A. Bartkus ir inž. A. Ru-dis (amerikiečių konfe-rencijoje jis buvo vertė-ju), ALTS-gos pirm. T. Blinstrubas, Alto sekr. dr. V. Šimaitis, adv. Zu-ris ir kt. Lygiai ameri-kiečių, kaip ir lietuvių konferencijose buvo at-stovaujama visa didžio-ji amerikiečių spauda, te-levizija ir radijo stotys, kaip ir visai amerikiečių informacijos tarny-ba. Konferencijas dar-niai suorganizavo, kaip ir atvykusią šeimą glo-boja Amerikos Lietuvių Taryba. Šiai globai, kaip ir galimiems naujiems panašiams įvykiams rei-kiamai sutikti, Altos val-dyba atidarė specialią sąskaitą. Visuomenė prašoma savo įnašais šią akciją paremti. Vliko pirmininkas, kreipda-masis į lietuvių susiži-nojimo darbuotojus, kvie-tė "skelbti visam pasaui, kad lietuvių tauta gyva ir kovoja, siekda-ma laisvės ir nepriklau-somybės, lietuviai, kaip kad šiandien susitinka-mieji, pajėgia pralaužti okupanto užtvartą ir vis naujai ir naujai iškelia pasauliui Lietuvos lais-vės šūkį. Sveikindamas pilną milžiniško pasiry-žimo ir neįsivaizduoja-mų pavojų, Butkų žygį, kreipdamasis į juos ta-rė: "sveikiname Jus lais-vame krašte, būkite mū-sų didžiulės šeimos na-riais".

KAS TALKININKAVO
PASITRAUKIMĄ?

Esą niekas netalkinin-kavęs, nes niekas apie (Nukelta į 2 psl.)

TUO TARPU EUROPOJE

PO NORVEGIJOS 'NE' IR DANIJOS 'TAIP' BENDRAI RINKAI

Didėjas priešrinkimi-nės kampanijos ikarštis aptemdo Amerikos gy-ventojų akiratį. Atrodo, kad niekas negali atsitik-ti iki tos dienos. Iš tik-ro tačiau pasaulis nesto-vi vietoje, nors Ameri-kos rinkimai ir stabdo-jo raidos greitį. Už tat laikas nuo laiko verta pa-žiūrėti į likusį pasaulį ką ir padarysime.

Tuo tarpu Europoje įvyko du balsavimai, ku-rie tikrai užsitarnavo dė-mesio. Tai Norvegijos atsisakymas įstoti į Eu-ropos Bendrąją Rinką ir Danijos sutikimas.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Norvegijos atsitiki-mas tik įrodo seniau ži-nomą faktą, kad tauta daž-nai nežino kas jai geriau. Faktinai ne Bendrajai Rinkai buvo reikalinga Norvegija, bet atvirkščiai. 50% Norvegijos eks-porto eina į Bendrosios Rinkos valstybes, jei į ją įskaitysime jau naujai įstojusias D. Britaniją, Daniją ir Airiją. Tos ta-čiau į Norvegiją impor-tuoja tik 1,7% savo išveži-mo. Dar daugiau: 15% vi-sų Norvegijos pajamų duoda prekybos laivynas,

kurio 90% laivų nesilanko Norvegijos uoste ar ga-bena jos prekes. Visatai kalba už tai, kad Norve-gija negali gyventi užsi-dariusi. Tiesa, iki šiol Norvegijos ūkinė būklė buvo patenkinama, tačiau Bendrajai Rinkai vis dau-giau ir daugiau virstant į uždarą ūkinę, o vėliau ir politinę bendruomenę, visiška nepriklausomybė gali būti karti.

Norvegijos atsisaky-mas iškelia idomų klaus-i-mą, ar ji ateityje neban-dys daugiau glaudintis prie Švedijos, nuo kurios at-siskyrė prieš 67 metus. Šiaurės federacijos, ku-rią sudarytų Švedija, Nor-vegija, Danija ir Suomija, idėja yra daugiau sva-jonių negu realios politi-kos objektas. Visų pirma Danija pasisakė už Euro-pą. Antra, Sovietų Sąjun-gos interesai būtų pa-žeisti, jei Suomijaprie to-kios federacijos prisidė-tų. Tokiu būdu liko tik du galimi nariai Norvegija ir Švedija. Nors oficia-liai apie tai nešnekama, tačiau sunku nusikratyti išpuodingo, kad Švedijai saugiau, jei Norvegija yra NATO narys. NATO prezencija Skandinavijoje padeda išbalansuoti So-vietų hegemoniją Balti-jos jūros baseine. Čia peršasi analogija su Pa-baltijos valstybėmis prieš 2-ji pasaulinį karą. Ofi-cialiai mes buvome už bendravimą, tačiau privačiai mums atrodė, kad Latvija ir Estija vargiai galės išlaikyti savo nepri-klausomybės dėl jų stra-teginės būklės ir svar-bumo Sovietų Sąjungai. Mes tikėjome galėsią būti 'buferio' valstybe tarp Sov. Sąjungos ir Vo-kietijos...

Atrodo, kad Norve-gijos atsisakymas kol kas dar nieko iš esmės nepa-keitė. Der Spiegel teigia, kad dėl jo labai apsidžiau-gė Prancūzijos preziden-tas Pompidou. Tas, mat, jaučiąs, kad Prancūzijos interesai reikalauja Is-panijos įtraukimo į Bend-rąją Rinką, kad sumažin-us vokiečių, britų ir eventualiai skandinavų

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvos garbės konsulė J. Daužvardienė, sveikindama dr. Da-nutę Butkuvienę, įteikė gėlių puokštę. V. Noreikos nuotrauka

Spaudos ir televizijos konferencijoje Vliko pirm. dr. J.K. Valiū-nas, Lietuvos garbės konsulė J. Daužvardienė, Margučio radijo di-rektorius P. Petrutis, toliau sėdi Draugo red. J. Prunskis, ALTS-gos pirm. T. Blinstrubas ir kt. V. Noreikos nuotrauka

Lietuvos garbės konsulė Chicagoje Juzė Daužvardienė su atbėgu-sių iš ok. Lietuvos Butkų vaikais: Loreta, Raimonda ir Rimvydu. V. Noreikos nuotrauka

Lietuvių spaudai suruoštoje konferencijoje pristatomi adv. Z. ir dr. D. Butkai. Prie stalo iš kairės: ALT pirm. dr. K. Bobelis, dr. Danutė ir adv. Zigmas Butkai, Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas ir inž. A. Rudis. V. Noreikos nuotrauka

Spaudos konferencijoje Z. ir D. Butkai plačiai papasakojo apie padėtį ok. Lietuvoje. Prie stalo sėdi iš kairės: ALT pirm, dr. K. Bobelis, inž. A. Rudis, adv. Zigmas ir dr. Danutė Butkai su savo vaikais, V. Noreikos nuotrauka

ZIGMAS IR DANUTĖ BUTKAI ...

(Atkelta iš 1 psl.)

šios šeimos pasitraukimą nežinojės, nei artimiausi giminės, nei artimiausi prieteliai... Visas padaryta mudviejų pastangomis. Legalus išvykimas į užsienį beveik negalimas. Išvykimo procedūra itin sunki. Kaip taisyklė reikalingas "užstatas" -- žmona ar vyras, vaikai... Tą lydi dar atsakomybė prieš saugumo įstaigas, jų ilgai ir įžulius instruktažas, su kuo ir kur susitikti bei apie ką kalbėtis. Kokių susitikimų ir pokalbių vengti. Kada ir kokius pranešimus teikti...

AR ŽINOMA OK. LIETUVOJE LAISVŲJŲ LIETUVIŲ VEIKLA?

Apie laisvųjų lietuvių, jų organizacijų, kaip Vlikas, Altas, Balfas ir kt. darbus ir pastangas tėvynėje, palyginti, neblogai suvokiama. Esą ten visi išmokę skaityti ir suprasti komunistinę spaudą bei radijo pranešimus. Sakysim apie Brazinskų atsiderimą Turki-

Spaudos konferencijoje. Prieky sėdi V. Šimkus, T. Blinstrubas ir Dirvos bendradarbis M. Valiukėnas. V. Noreikos nuotrauka

joje, visa sovietinė propagandos mašina skelbusi ilgus biuletenius, raginusi dirbančiuosius rinktis į mitingus, skatinusi bėglius pasmerkti, nubauti. Drauge ji išsitarusi, kad emigrantai nusukubėję į Turkiją tų žmogų žudžių išlaisvinti... Ši sakinių skaitydamas, kiekvienas lietuvis džiaugėsis, kad apie šį įvykį ir gana greit žino išėivijos lietuvių. Pasiekia okupuotuosius lietuvių ir informacija teikiama laisvųjų lietuvių pastangomis ir jų pasiekiamais kanalais.

KALANTOS SUSIDEGINIMAS IR ANTISOVIETINĖS DEMONSTRACIJOS

Butkai savo akimis matę Kalantos susideginimą Kaune. Įvykis žaibo greitumu apskriejęs visą miestą. Gyventojai užtvindę gatves. Buvo matyti noras surengti iškilmingas laidotuves. Tarp demonstrantų atsirado vėliavos ir plakatai su šūkiais: Laisvės Lietuvai! Vaizdas šiurpulini-

gai didelis. Gegužės 18 d. visa Kauno ir iškviesta Vilniaus ir kitų vietovių milicija buvo pastatyta ant kojų, norint palaužti minios pasinešimą demonstruoti. Aktyviausi demonstrantai šiame antisovietiniame pasireiškimė buvę jaunuoliai-lės. Gegužės 19 d. Kauną ir jo gatves pradėjo saugoti specialioji Vidaus Reikalų Ministerijos kariuomenė... Demonstruojantieji buvo šimtais areštuojami ir grūdami į kalėjimus. Milicija ir

Spaudos konferencijoje dr. V. Šimaitis, inž. E. Bartkus, inž. J. Jurkūnas ir kt. V. Noreikos nuotrauka

Po spaudos konferencijos buvo surengtos vaišės. Prie stalo iš kairės: adv. Zigmas Butkus, garbės konsulė J. Daužvardienė, D. Bobelienė, T. Blinstrubas, P. Petrutis, V. Noreikos nuotrauka

Adv. Z. Butkus, garbės konsulė J. Daužvardienė, D. Bobelienė ir Danutė Butkuvienė, Prieky Butkų vaikai. V. Noreikos nuotrauka

kariuomenė be jokios atvangos naudojo fizinę jėgą, "bananus", kurių kirčiais buvo sužalota demonstrantų galvos, sulaužytos rankos... Užmuštų jiems netekę matyti, nors esą girdėję ir apie tokius faktus. Tačiau su žveistų ir sunkiai sužalotų buvę tiek, kad jų negalėję sutalpinti ligoninės, klinikos ir kt. mediciniškos patalpos...

Oficialūs komunikatai skelbė, esą demonstravę įvairius padugnių elementus, huliganai, alkoholikai. Tačiau pats areštuotųjų pradinis tardymas, rodęs ką kitą. Vienas pirmųjų klausimų kaltinamajam buvęs, kas jį pakvietęs į demonstraciją ir su kuo jis atėjęs į gatvę? Atseit, buvo ieškoma ryšio organizacijos... Oficialiai tardymams pasibaigus, esą buvę teisiami tik aštuoni jaunuoliai. Tačiau faktiškai nubautųjų administraciniais sovietų aktais buvę šimtai, gal tūks

SIMO KUDIRKOS ISTORIJA

Apie Simo Kudirkos nepavykusias pastangas pateikti į laisvąjį pasaulį ok. Lietuvoje buvo nežinoma. Bet vėliau vykusio jo teismo žinojo visi lietuviai. Sovietų Baudž. kodekso 64 str. reikalauja kaltinamąjį, atsisakiusį grįžti į tėvynę, laikyti krašto išdaviku ir bausiniu net mirtimi. Tačiau Simo Kudirkos atvejuje rasta lengvinančių aplinkybių, todėl mirties bausmė netaikyta. Reikia manyti, kad tos aplinkybės susivedė į stiprią viešąją pasaulio opinią. Visoki atveju Simo Kudirkos likimas yra sunkus.

OKUPOOTOS LIETUVOS LIETUVOS GALVOSENA

Lietuvis skaito save ir Lietuvą okupuotą, kalėjime esant. Išsiveržti iš to kalėjimo nėra jėgos. Todėl vykdoma kalėjimo sargybos nuostatai, o ta sargyba -- komunistų partija. Šiuo metu Kaunas turi apie 300.000 gyventojų, o partijoje iš jų yra apie 15.000. Norint gyventi ar net mokslintis reikia eiti į partiečius. Gabėnis moksleivis jau gimnazijoje išpėjamas, kad nebūdamas pionie-

riu, komjaunuoliu, universiteto nematysi... O įstojęs į pionierius su amžiumi slenki partiečio pakopomis. Kokioj srity bedirbtum Tave seka ir instruktuoja partijos pareigūnys. Į klausimą, ar advokatas gali lemti teismo sprendimą politinėse bylose, Z.A. Butkus ramiai paaiškina, kad ir pats teismas sprendžia ne pagal sąžinę, bet pagal partijos nurodymą... Advokatas tuo labiau bėjęs. Teismo posėdyje stengiasi išryškinti aplinkybes, o baigiamoje dalyje dažnai netaria net savo nuomonės apie kaltinamąjį... Pagaliau kartais teismo paskirtą gynbos advokatą, partija per adv. tarybą nušalina... Iš vakarų pasaulio siunčiama spauda kontroliuojama ir partijai netinkama, konfiskuojama ir nukreipiama į specfondus-bibliotekas, bet iš tų bibliotekų mažai kas gali gauti knygas paskaityti. Lietuvis gerai žino, kad okupacijos priespauda, kultūrinis ir ūkinis atsilikimas jį kankina. Kolhozinės žemės ūkio sistema sunkiai priimama lietuvių ūkininko, nes ji įvesta policinėm priemonėm ir tramdo žmogaus laisvumą. Nesuprantamas lietuviui bolševikinis įstatymas, kad negalima užsienio turistui keliauti po kraštą, lankytis pas gimines. Skaudžiai išgyvena lietuvis, matydamas visuose postuose ateivius rusus su savomis rusų kalba mokyklomis ir laikraščiais... Ir toji priemaiša vis didinama. Tiek lietuviai tiek žydai nekenčia ateivių rusų ir laukia dienos, kada to sovietinio kalėjimo sienos bus nugriautos. Taprasme okupuotieji lietuviai laukia daug pastangų iš laisvųjų lietuvių. (mv)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES

For all services and all shifts good starting salary. Plus differential for evening & night duties. Liberal personnel policies and fringe benefits. Plus one meal on duty.

Apply call or write to — Administrator

DECKERVILLE COMMUNITY HOSPITAL
3559 Pine St.
Deckerville, Mich. 48427
313-376-3775 (74-80)

FITTERS

Plate and structural steel fabrications. Ability to read blueprint required.

ALSO

LAYOUT MAN

Ability to make templates. Top rates. Experienced only

ENVIRO-FAB INC.

12540 BEACH DALY
DETROIT, MICHIGAN
313-255-2400

An Equal Opportunity Employer (74-78)

TOOL AND DIE TRYOUT SUPERVISORS WITH STAMING EXPERIENCE AND/OR

TOOL & DIE TRYOUT MEN who would like to become supervisors. Write or call MR. STEPHENS ACTIVE PRODUCTS CORP.
201 F. CHARLES
MARION, IND. 46952
317-664-9084 (76-78)

WANTED EXPERIENCED BOAT MECHANIC— WITH TOOLS SHIP'S CARPENTER— WITH TOOLS Must be experienced Apply in person See KEN DAILKA DETROIT BOAT BASIN INC.
9666 E. JEFFERSON
DETROIT, MICH. (78-84)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

ALMA MATER SUKAKTIS

Spalio 15 d. Detroito lietuvių visuomenė gyvens Lietuvos universiteto ženkle. Detroito lietuvių kultūros klubas rengia minėjimą Lietuvos universiteto įsteigimo jubiliejui atžymėti. Iškilmingoje akademijoje bus apžvelgtas ilgas ir sudėtingas Lietuvos universiteto kelias: nuo Aukštųjų kursų iki europinio tipo aukštosios mokyklos, įjungusios savo sudėtiną daugybę mokslinių disciplinų.

Aukštojo mokslo institucijomis Lietuva garsėjo ne iš Lietuvos valstybės organų iniciatyvos. Jau 1570 metais Vilniuje buvo garsi Jėzuitų kolegija, prilygusi savo mokslinimo ir studijų lygiu žinomiems Europos universitetams, atsiradusiems ankstyvuose viduramžiuose.

Tačiau Lietuvos universitetas lietuviams turi ypatingą, simbolišką reikšmę, nes aukštojo mokslo įstaiga buvo įkurta tautos, atstačiusios suverenumą savo žemėje. Universitetas, kartu su kitomis didžiomis Lietuvos idėjomis, buvo tarytum proveržis į ateitį, tos ateities pramatymas ir tinkamų kadry kalvė ateičiai. Jeigu žemės reforma įkūrė sveiką našaus ūkio pagrindą ir sukleistais metais atlaikė valstybės ekonomiką, universiteto įsteigimas prasižymėjo dar tolesnę ateitį, jo įtaka, kadrus pribrandinus, jaučiama ir dabar, išeivijoje ir tėvynėje.

Universitetas davė valstybei ir tautai kvalifikuotus darbininkus, orientuotus, praktškai ir idėjiniai, į savo valstybę, į savo visuomenės interesus.

1922 metais Kaune veikę Aukštieji kursai gavo universiteto statutą (1922 m. vasario 16 d.) ir tapo Lietuvos universitetu. Vėliau, 1930 metais, universitetui suteiktas garbingas Vytauto Didžiojo vardas.

Detroito lietuvių kultūros klubas, Lietuvos universiteto sukakties minėjimu, pasireiškia kaip sektingas didžiųjų tautų ryškinimo pradininkas. Atsimename Lietuvos rašytojo akademią. Dabar Lietuvos universiteto tema. Tai stambūs planai. Tos minėjimų iškilmės turi visuotinio pobūdį. Savaime suprantama, kad aplinkos sąlygos, programos rėmai ir netgi visuomenės atšiaurumas stambioms ir specifinėms temoms, gali stabdyti iniciatyvą prازیsti pilnais žiedais. Bet tai neprivalo pristabdyti našaus ir visuomenė labai naudingo darbo.

Netaip seniai mūsų spaudoje buvo rikteltai: jeigu neatliekate tokio ar kitokio darbo tobulai, nešimkite, neužsiangaukite. Toks požiūris nėra teisingas. Didžiųjų temų pamiršimas strategiskai desorientuoja visuomenę. Visuomenė lieka be idėjinio pavyzdžio ir palengva migdoma kasdienybės tvaikė.

Išeivijos gyvybingumui palakyti reikalingas veikimas. Išeivijos idėjingumui brandinti reikia proveržio į idėjingumą. Gi tai ir yra gilių minčių, stambių istorinių datų ar didžiųjų asmenų prisiminimas. Toks našus proveržis į idėjingumą gali būti netgi paprasto pikniko metu. Juo puoš-

Apie Sibiro lietuvių batalioną nemaža rašyta mūsų spaudoje 1969 m., gale, kada minėta penkiasdešimtmetis nuo jo tragiško žuvimo. Gan

nau viskas tai atrodo specialiuose parengimuose, sukaikių minėjimuose, akademijose...

Praplečiant šią mintį toliau, būtų naudinga išeivijai, jeigu Detroito iniciatyvą pasiimtų sau pavyzdžiui kitos kolonijos. Mūsų periodikos skiltys plačiai atžymi daug parengimų, daug pobūvių, kur kultūrinės lietuviškos temos nebuvo keliamos, kur pasitenkinta tik smagiu bruzdėjimu savo tarpe. Oprogių sukaikių pasivašininimui skirtą pobūvį yra daug ir padaryti tai nesunku...

Detroitiečių iniciatyva čia spindi pavyzdžiu. Šis ALMA MATER temos minėjimas, ypač dabar, kada pasirodė stambus leidinys Lietuvos universitetams skirtas, įgyja tam tikro atgarsio į knygos pobūdį. Detroitiečiai atsistojo ant gero kelio -- jie ima propaguoti mūsų kultūrinės stambmenas.

ŠVENTA RAGIS

Seniai visų laukta knyga jau išėjo iš spaudos.

Tai naujas VYT. ALANTO istorinis romanas iš Mindaugo laikų. I tomas 408 psl. Kietais viršeliais 6 dol., minkštais — 5 dol. Aplankas dail. T. Valiaus.

Tai knyga, kurią pradėjus skaityti, negalima atsitraukti, kol nebaigiamas paskutinis puslapis.

Paskubėkite įsigyti knygą pas platintojus artiesiog Dirvoje.

DIRVA

6907 Superior Ave.

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau atsiųsti man V. Alanto romaną Šventaragis I tomą.

Pavardė ir vardas

Adresas

Naujovė prie Sibiro Lietuvių Bataliono tragedijos

DR. J. JAKŠTAS

smulkiai buvo dėstoma jo istorija, suminėti asmenys, kurie tapo tragedijos aukomis. Apie tą batalioną duotas ir straipsnis LE XVII, 363 ir t., kur, kaip inž. J. Rūgis parodė, kreivai išdėstyta jo istorija. Inž. J. Rūgis, pasirėmęs lenkų aukšto karininko K. Rumšos (lietuvių kilimo) pasakojimu, davė du straipsnius Tautos Prateityje (1:4 1962 ir 11:2 1964) apie bataliono istoriją ir jo galą.

Nei vienas čia suminėty darbų nepabrėžė vieno pagrindinio dalyko, būtent: tą lietuvišką batalioną žiauriai ir klastingai sunaikino iš Škotijos atvykę lietuviai komunistai. Kaip jie sužvėrėsių nuožmogių būdu tai įvykdė, atskleidžia (tiesa, pridengtai) straipsnis Gimtajame Krašte (1972.IX.21) su keista antrašė: Buvęs "Rankpelnio" redaktorius.

Čia minimas laikraštis buvo Škotijos lietuvių socialistų organas, leistas nuo 1907 m. Jo pirmuoju redaktoriumi buvo vėliau žinomas Amerikos lietuvių poetas ir veikėjas Kl. Jurgelionis -- Kalėdų Kaukė. 1915-16 jį redagavo V. Kapsukas. Po Kapsuko redagavo J. Steponaitis, apie kurį kalbama Gimtajame Krašte.

Kaip tas Škotijos lietuvis redaktorius pasidarė Sibiro Vytauto D. bataliono žiauriu duobkasiu, pasakoja G.K. straipsnio autorė: "Vėly 1917 rudenį keli šimtai Škotijos lietuvių laivais atplaukė į Archangelską, o iš čia daugelis jų patraukė į Sibirą, norėdami įsijungti į kovą su kontrrevoliucija". Toliau pasakojama apie lietuvių dalinio, įstojusio 1918 m. kovo m. į Omsko internacionalinį būrį, kovas su baltaisiais. Gegužės m. (1919) baltieji užėmė Omską. J. Steponaitis ir daugelis lietuvių pakliuvo į kalėjimą. Kaip G.K. rašoma, J. Steponaitį "kaip svetimąsi pavyko jo draugams iš kalėjimo išvaduoti". Tada J. Steponaitis su lietuvių grupe nuvyko į Novonikolajevską (dabar Novosibirską) ir įstojo į Vytauto D. lietuvių batalioną.

Šis batalionas buvo suorganizuotas 1918 m. vasarą prie lenkų pulko, kuriam vadovavo minėtas karininkas Rumša. Tik maždaug po metų visas lenkų pulkas persikėlė į Novonikolajevską ir lietuvišką kuopą buvo perorganizuota į atskirą DLK Vytauto batalioną. Štai į šį batalioną rudenį 1919 m. ir įstojo klastingai sukomunistėję Škotijos lietuviai su J. Steponaičiu priešakyje. Kaip jie veikė batalione ir savo tikslo pasiekė, liudija jų straipsnio autorės pateikiama telegrama, pačiam užsienio reikalų liaudies komisarui Čičerinui pasiųsta. Joje tarp ko kita sakoma: "Antri metai, kaip mes išsiblaškėm po Sibirą ir kariaujame... Daug mūsų žuvo, daug buvo pasodinta į kalėjimą. Likusieji gyvi nelegaliai su-

siorganizavo ir įstojo į lietuvių batalioną, kuris buvo sutvertas Novonikolajevske. Tris mėnesius dirbome, kol pavertėme visą batalioną raudonu batalionu ir galėjome nuvykti pas savo draugus partizanus, kurie veikė Čumišo rajone. Eidami nuo Čerepanovo stoties, paėmėm 6 kulkosvaidžius, 5100 japonų šautuvų, pusę milijono patronų, bombų ir daug kitų turto, areštavome 20 oficerių... Telegramą pasirašė lietuvių komunistų kuopelės pirmininkas, buvęs "Rankpelnio" redaktorius Steponaitis".

Lietuviškieji Škotijos komunistai gyrėsi telegramoje dideliais darbais, bet nutylėjo, kaip jie padarė sukilimą Čerepanovo stotyje prieš savo batalioną, pirma užėmę ginklų sandėlį. Neminėjo taip pat telegramoje, kaip žiauriai, sadistiškai jie nukankino

oficerius ir kareivius. Jei straipsnio autorė (Leonora Kalasauskienė) visai patikėjo telegrama, nežinodama įvykių tikrovės, tai ji labai suklydo. Jei ji užsigeidė parodyti Škotijos lietuvių didvyriškumą dabartiniam lietuvių išeiviams, tai pasiekė priešingo tikslo, nes iškėlė aikštėn pasibiaurėjimo vertą klaidą. Juk visur civilizuotame pasaulyje smerkiami išdavikai, kokiais pasirodė tie Škotijos lietuviai, stoję į batalioną, be abejo, su pažadu tarnauti jam. Užuo jam tarnavę, veikė prieš jį slapta, kol įpražudė. Su tokia supuvusia morale, rodos, būtų gėda viešai rodytis ir apie tai rašyti plačiajam pasaulyje pasklidusiems lietuviams. Bet tokiam laikraštui, kaip G.K. kuriam terūpi vis šaukti, kad "pas mus viskas klessti, Lietuva kyla, kaip ant mielių" ir nutylėti jai uždėtą svetimą jungą su jo pasėkomis, toks liaupsinimas tų sužvėrėjusių Škotijos lietuvių komunistų visai leistinas.

DURKLAS LAISVEI FORMOZOJE

Naujoji Japonijos šluota -- min. pirm. T. Tanaka -- ėmė ne tik "grazią", bet ir drąsiai šluoti. Norėdamas užbėgti Amerikai už akių, nusukbėjo į Pekiną, kad anksčiau susitartų su raudonąja Kinija ir užsitarnautų geresnes biznio pozicijas Japonijai. Jis ne tik priėmė visus Mao reikalavimus, bet dar ir atsispašė už Japonijos padarytas Kinijai skriaudas pastarųjų karų metu. Psichologiškai žinoma, kad diktatoriams labai patinka tokie atsispašymai, todėl Tanaka buvo išlydėtas su komunistiniu organizuotumu ir pompa daug iškilmingiau, negu Nixonas. Buvo išgertas ir šampanas už proletarų "laimėjimą".

Kokia kaina Tanakos tai buvo atsiėmė? Devynių punktų Chou En-lai ir Tanakos pasirašytame komunikate skaitome: "Japonijos vyriausybė pripažįsta Kinijos liaudies respublikos vyriausybę kaip vienintelę, teisėtą Kinijos vyriausybę; Kinijos liaudies respublikos vyriausybė naujai pareiškia, kad Taiwan yra neatskiriama Kinijos teritorijos dalis. Japonijos vyriausybė supranta ir šią poziciją visiškai saugo ir tvirtai laikosi Potsdamo paragrafų".

Toliau kiti komunikato punktai kalba apie Japonijos ir raudonosios Kinijos diplomatinių santykių užmezgimą, pasiuntinių įsteigimą ir pasiuntinių paskyrimą, komunistinės Kinijos atsisakymą karo reparacijų iš Japonijos, taikos ir draugiškumo politikos vedimą, suverenių teisių ir teritorinio integralumo pripažinimą, abipusio nepuolimo ir nesikišimo į vidaus reikalus taktiką ir taikingą koegzistenciją. Paskutiniame komunikato punkte yra liečiami prekybos, laivininkystės, oro susisiekimo ir žvejybos klausimai, kurie bus abiejų šalių sutartimis ateityje sunormalizuoti.

Nors 7 susitarimo punkte yra pabrėžiama, kad diplomatinis Japonijos ir raudonosios Kinijos santykių sunormalizavimas nėra nukreiptas prieš jokią trečią "tautą", tačiau jis yra aiškiai nukreiptas prieš tą laisvąją Kiniją -- Formozą, kuri kovoja dėl visos Kinijos laisvės. Šio susitarimo pasėka yra reali: Taiwan vyriausybė nutraukė diplomatinius santykius su Tokio vyriausybe. Žinoma, T. Tanaka savo pilielčius įtikins, kad Japonijai svarbiau yra 800 milijonų raudonosios Kinijos gyventojų, negu 15 milijonų Taiwan. Jis girs, kad jis atidarė Japonijai duris į raudonosios Kinijos rinką, kad jis sušvelnino dviejų priešininkiškų tautų žmonių santykius. Tačiau, kad jis, Tanaka, būdamas kairiųjų liberalų vadas, atsisakė 15 milijonų žmonių laisvės idėjos, jis tai nutylės.

Šis Japonijos ir raudonosios Kinijos susitarimas yra ne tik didelis smūgis Tehang Kaiček vyriausybei, bet ir visiems laisvę mylinčioms kinams, nežiūrint, kur jie begyventų. Jis yra smūgis ir visoms laisvę mylinčioms tautoms. Tai monkey business, kur už karo reparacijų dovanojimą išduota gausybės milijonų žmonių laisvė.

Nežiūrint didelių smūgių, kurie buvo suduoti Taiwan vyriausybei šių metų būvyje, tautinė demokratinė Kinijos respublika Formozoje ir toliau egzistuos ir kovos dėl visos Kinijos išlaisvinimo iš komunistinės diktatūros.

Alg. Tolvydis

EXCELLENT POSITION
With growing Company for someone willing to re-locate in South Florida on a permanent basis. The John H. Harland Co. (Bank Stationers) is seeking a mature individual with linotype machine experience to assume full maintenance responsibility of linotype department. Company offers employment stability with excellent pay, working conditions and full line of company paid benefits.
JOHN H. HARLAND COMPANY
P. O. Box 306 Biscayne Annex
Miami, Florida 33101
All information will be maintained in strict confidence.
An Equal Opportunity Employer (75-79)

VOKIETIJOS VYRIAUSYBĖS KRIZĖ

Š.m. rugsėjo 22 d., vėl vakare, V. Vokietijos prez. G. Heinemann paleido parlamentą, kuris buvo atsidūręs, vokiečių spaudos apibūdinimu, i "Patt-Matt" būklę. Šio pokario V. Vokietijos istorijoje tai pirmas atsitikimas, kada parlamentas paleidžiamas visais metais anksčiau, negu konstitucijoje numatyta. Kokios priežastys vertė V. Vokietijos parlamentą anksčiau paleisti?

Svarbiausia priežastis -- tai parlamento politinių jėgų pasikeitimas. Šeštasis V. Vokietijos parlamentas, išrinktas 1969 m., susidarė iš 518 atstovų. Iš jų 496 buvo pilnateisiai tautos atstovai ir 22 Berlyno su apibrėžtomis teisėmis. Parlamentą sudarė trys partijos: socialdemokratai su 223 pilnateisiais ir 14 Berlyno atstovų, krikščionys demokratai ir Krikščionių Socialinė unija su 242 ir 8 Berlyno atstovais ir liberalai (FDP) su 31 atstovu. Liberalams nusistačius sudaryti koaliciją su socialdemokratais, šios dvi partijos iš pradžių turėjo parlamente 254 pilnateisių atstovų ir 14 berlyniečių daugumą. Tačiau trijų metų būvyje ši dauguma taip suliesėjo, kad š.m. rugsėjo mėn. krikščionys demokratai pasiekė 248 atstovų daugumą, o koalicija 274 ats. mažumą. Vėl klausimas, kodėl taip atsitiko? Kodėl iš koalicijos pabėgo, palyginti, toks nepaprastai didelis skai-

M. SARGENIS

čius atstovų. Dar jokiame Vokietijos parlamentetokio didelio bėglių skaičiaus nebuvo. Iš liberalų pabėgo net 6 atstovai. Du iš jų iš parlamento pasitraukė, o 4 perėjo į CDU-SCU bloką. Iš socialdemokratų pabėgo 4 atstovai: du pilnateisiai ir du berlyniečiai. Tuo tarpu iš CDU - SCU nė vienas neperėjo į koaliciją. Tai simptomingas reiškinys.

Kurios priežastys vertė koalicijos atstovus pabėgti iš savojo fronto? Oportunizmas? Asmeniskumai? Svarbiausia jų pabėgimo priežastis -- tai socialdemokratų ir liberalų nesiskaitymas su parlamento atstovų sąžinės laisve. Šių partijų viršūnės par force norėjo priversti savo atstovus, kad jie priimtų iš viršaus nustatytą ir vokiečių tautai kenksmingą Rytų politiką. Dėl šios politikos iš socialdemokratų su širdies skausmu pasitraukė H. Hupka ir P. K. Schulz, kurie buvo idealistinio nusistatymo, senai užsigrūdinę socialdemokratai. Ne dėl ko kita perėjo į CDU ir vienas iš liberalų kūrėjų, ilgametis jų pirmininkas, buvęs vicekancleris E. Mende. Suprantama, kad dr. E. Mendei buvo labai sunkus sąžinės konfliktas ir pasirinkimas išeiti iš parlamento ir užleisti vietą kokiam nesubrendėliui liberalui ar pereiti į kitą partiją ir likti parlamente? Jis apsisprendė

geriau ginti V. Vokietijos interesus parlamente, negu pabėgti iš politikos. Taip padarė ir kiti 3 liberalų atstovai, tik du iš jų neprivedė savo politikos iki konsekventinio galo.

Atvirai kalbant, V. Vokietijos parlamentą paleido ne prez. Heinemann, bet buvęs socialdemokratų finansų ir ūkio ministris K. Schiller. Jis nulėmė W. Brandt parlamento mažumą. Jo neatvykimas į parlamentą lemiamu momentu buvo revanšas W. Brandt už jo atstatydinimą iš kabineto. Reikia pabrėžti, kad W. Brandt neturėjo laimės su finansų politika, o ypač su finansų ir ūkio ministeriais. Jis net du iš jų atleido ne dėl to, kad jie būtų blogi, bet dėl to, kad vyriausybės buvo vedama bloga finansų politika. Nuolatinis kainų kilimas, pinigų vertės kritimas, gausybės smulkųjų rentnerių bei pensininkų ir mažai uždirbančiųjų skriaudimas sukėlė ne tik opozicijos, bet ir proletarinio sluoksnio nepasitenkinimą. Juk pagalvokite, kad socialdemokratų vyriausybė pakelia pašto ir geležinkelų kainas apie 25%, o smulkiems rentininkams prideda 6,3%. Tai reiškia, kad keli milijonai rentininkų nebegalai nei laišku rašyti, nei geležinkeliu važinėti... Ir tai vadinasi socialinio teisingumo vyriausybė...

Pažymėtina, kad W. Brandt buvo priverstas iškelti sau pasitikėjimo

Kalifornijos Lietuvių Dienoj rugsėjo 30 d. dalyvavęs ir kalbą pasakęs Pepperdine kolegijos direktorius dr. W. Banowsky su Los Angeles LB atstovais. Iš kairės: J. Činga, A. Skirius, dr. W. Banowsky, konsulas dr. J. Bielskis ir inž. A. Mažeika.

klausimą parlamente, nes jis, nugalėjęs savo ir liberalų partijas iki parlamento mažumos, toliau nebegalėjo prarasti biudžeto projekto ir valdo be biudžeto, o paskutinėmis dienomis pralaimėjo prieš opoziciją rentų įstatymą bekeičiant. Tik keista, jog jis norėjo sudaryti išpūdį, kad jis, keldamas pasitikėjimo klausimą, daro vokiečių visuomenei ir opozicijai malonę. Ir juokingiausia taktika, kai jis ir jo kabineto nariai susilaikė nuo balsavimo, tarytum jie būtų nulėmę. Iš tikrųjų W. Brandtui buvo išreikštas 248 faktinis, o ne formalus nepasitikėjimas. Dabar prasidėjo partijų kova dėl būsimo parlamento ir dėl būsimo valdžios.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Kalifornijos Lietuvių Dienos meninę programą išpildė menininkai: pianistė R. Apeikytė, solistas V. Valatka, sol. B. Dabšienė ir muz. G. Gudauskienė.

• Lietuvoje Aukšč. Teismas nuteisė jaunuolius: Vytautą Kaladę, Antaną Kačinską, Joną Prapuolėnaitį ir Juozą Macikonį kalėti po 3 metus, Kazį Grinkevičių ir Vytautą Zmuidą laisvės atėmimu 2 metais, Rimantą Baužį -- pusantų metų laisvės atėmimu ir Virginiją Urbonavičiūtę metams pataisos darbų, neatimant laisvės. Visi jie buvo suimti demonstravę gegužės mėn. Kaune po R. Kalantos susideginimo, reikalaujanti Lietuvai laisvės.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

ROMUALDAS SPALIS

Išdžišimas

DIRVOS PREMIJUOTA NOVELĖ

(7)

"Valandėlę palandžioje pasirinkome buvusį pastatą su vos kabančiomis lubomis. Tyčiomis pasirinkome tokį, kad atbaidytų nosį kišančius. Žinoma, mums irgi nesidarė linksma, pasižiūrėjus į tą Damoklo kardą, bet kitos išeities nebuvo. Dar iškasėm mažą tunelį į gretimą užverstą kambarį, kur galėjome prisireikusi pasislėpti. Baigę, nors ir nuvargę, nedrįsime išsitiesti, pasilsėti. Reikėjo jau žvalgytis proplyšius. Vienas saugojom vieną pusę, kitas kitą. Pamatęs kurią jaunesnę moterį, kviesdavau Buzoką. Žmona nesirodė, o nuovargis troškulys ir alkis pradėjo kankinti nejuokais. Dabar tik apsižiūrėjome padarę klaidą ir neapsirūpinę prie daržų. Daržovės, žinoma, menkas maistas, bet šiuo metu ir ropę pagrauzti būtų malonumas. Pusiau snausdami, pusiau budėdami šiaip taip sulaukėme nakties ir tuoj nuropojome į netolimus daržus..."

"Kitą dieną mūsų nuotaika pradėjo slūgti. Laukiama visi nesirodė ir, nors viešai nedrįsau prisitarti, visokios abejonės slankiojo ir drumstė nuotaiką. Mačiau, kad panašios mintys apsėdusios ir Buzoką, kurio veidas vis labiau niukėsi. Neieškojau jam paguodos žodžių, bijodamas daugiau

erzinti. Nuotaikos negerino ir tos kelios daržovės, kurios tik paaštrino mūsų alkį. Viena kita moteris, gal ieškodama malkų ar ko kito, įkišdavo galvą į mūsų buveinę, ir mes, sulindę į savo slėptuvę, keikdavome ją iš peties, kol ji išnykdavo". "Dienai baigiantis žinojome, kad ilgai laikytis negalėsime. Jei negausime kokios pagalbos iš šalies, turėsime geruoju sukti pas amerikiečius, nes ir tos menkos daržovės nebuvo tikros. Mažo daržiuoko savininkas žino kiekvieną lysvę, kiekvieną augalą. Gal jau dabar švabai pastebėjo nuostolius, gal pasigedo butelio, kuri, prisipylę vandens pasiėmė su savimi. Gal jau pranešta policijai, o gal patys sumanė budėti, pagauti".

"Stebėtina, kaip greit seko mūsų jėgos. Tai pajutome po antros nakties žygio. Teisybė, šikartą išibrovėme į tolimesnes vietas, bet tas pridėtas kilometras neturėjo mūsų per daug nuvarginti. Grįžome suprakaitavę ir uždusę lyg po didžiausio žygio."

"Trečią dieną, tik užėmęs savo postą, pamatėm slenkančią jauną moterį. Pašauktas Buzokas spūstelėjo mano pečius visa jėga:

-- Verutel! -- riktėlėjo jis nesuvaldydamas balso.

"Moteris sustingo vietoje, pasilenkė neva bato pasitaisyti, kartu dairėsi, iš kur šaukta. Mano perspėtas, Buzokas jau tyliau kartojo jos vardą, ir ji greit suvokė kryptį. Netrukus pora apsvaigo glėbyje, o aš pasitraukiau nenorėdamas jiems trukdyti. Palaima, kurią jutau, buvo neišpasakyta. Džiaugiausi dėl jų ir dėl savęs, nes mūsų vargai pasibaigė. Deja, mano pasiskubinta. Firmai susitikimo ekstazei praėjus, vaizdas atsivėrė ne tiek šviesus, kiek tikėjomės. Aliarmas už-

klupo moterį ne naktį, kaip paprastai atsitikdavo, bet dieną, kada radusi rajone esančią krautuvę uždarytą, užmiršusi atsargumą, susigundė nuvažiuoti į centrą. Po aliarmų ir bombų, grįžusi į savo kvartalą, rado ją degantį. Liko kaip stovinti, net be palto. Vyro eilutės, dokumentai, pinigai -- viskas, kas turėjo didesnę vertę supleskėjo lagaminuose. Sievartas vos nenužudęs jos. Tik mintis apie vyrą davė jėgų".

"Pasirodo, Buzoko apsirakta dėl vietos. Jis parinkęs bent kilometrą į šalį. Ji nuvaryta nuokojų tiek, kad vos pastovinti. Būsimas jos nepastebėję, kažin ar dar kartą įnai ryžtųsi taip toli nuklysti. Dieną paslankiojusi, suktų pas amerikiečius, ieškotų belaisvių stovyklose".

"Žinios aplamai blogos. Eina gandai, kad ši provincija atiduota rusams. Bet koks judėjimas uždraustas. Visur tikrinami dokumentai. Tarp amerikiečių ir rusų graži bičiulystė. Ji nenustebtų, jei rusams pareikalavus amerikiečiai suktų grąžinti pabaltiečius".

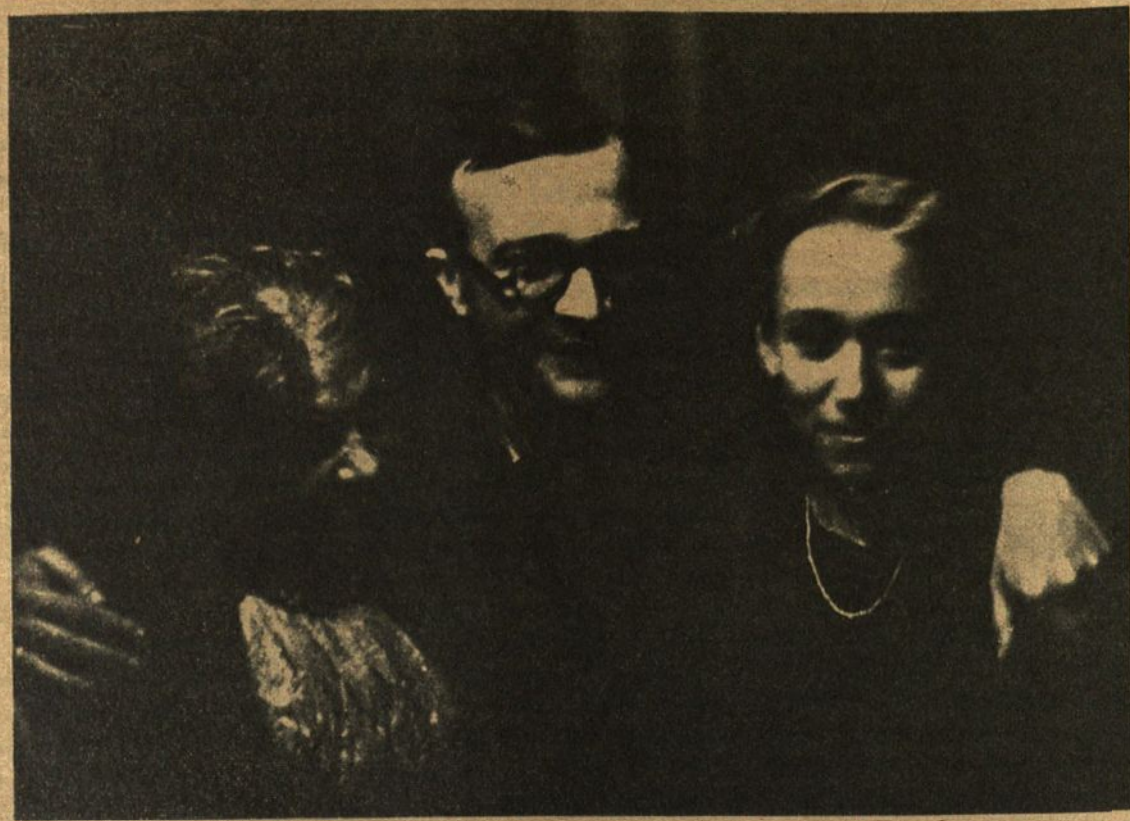
"Ji pati gavusi mažą patalpėlę barake. Ten pavojinga rodytis svetimiems, nes tokį pamatę vokiečiai tuojau pat iškustų. Nekenčia jie svetimšalių dabar net daugiau negu anksčiau. Mat, lenkai ir ukrainiečiai, pasinaudoję suirutė, išdaužė keletą langų ir iš vietinių atėmė nemažai dviračių.

"Dar kiek pasidžiaugę, išleidome viešnią mums maisto atnešti. Nedaug jo tebuvo, bet tos kelios riekutės duonos, margarinas ir marmeladas rodėsi karališka puota. Pasitarę nutarėm laikinai persiskirti. Aš turėjau likti vietoje, o Buzokas tamsai artėjant, užsimetęs žmonos paliktą seną lietpaltį, nutarė mginti prasmukti į jos barakėlį ir ten laikytis, kol paaššės padėtis".

(Bus daugiau)

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Konstancija Jablonskienė, kalbininko Jono Jablonskio žmona, jos sūnus Jonas Jablonskis junioras ir jo žmona Jadvyga Žakevičiūtė-Jablonskienė.

SEMPER FIDELIS (I)

Stepo Vykinto atsiminimus apie
Joną Jablonskį jr. papildant

Stasys Žymantas

I do love my country's
good with a respect more
tender, more holy and pro-
found than mine own life.
Shakespeare

Praeitų metų rugsėjo 17 d. "Dirvos" numerį, skyrių "Kūryba ir mokslas", Stepas Vykintas labai šiltai, nuoširdžiai ir simpatyškai prisiminė savo vieną "Aušros" gimnazijos bendraklasį ir bičiulį Joną Jablonskį juniorą.

ATSIŪSTA PAMINETI

• **TERRA AUSTRALIS.** Australijos lietuvių poezijos rinkinys. Redagavo Juozas Almis Jūragis. Išleido "Minties" spaustuvė savo veiklos dvidešimties metų sukakčiai paminėti, 417 Burwood Rd., Belmore Sydney, N.S. W., Australia. Antologijos tiražas 500 egz. Leidinys kietais viršeliais ir su ap-lanku, 160 psl., kaina 4.00 dol.

Antologijoje sutelkta šių, poeziją rašančių, kūryba: Juozo Mikšto, Aldonos Veščiu-naitės, A. Gasiūno, Marijos Irenos Malakūnienės, Prano Pusdešrio, Marijos Slavėnienės, Jurgio Janavičiaus, Kazio Kuncos, Aldonos Prižgintaitės, Broniaus Žalio, Jono Rackaus ir Juozo Almio Jūragio.

• **LITUANUS, Vol. 19, No. 2, Summer 1972, The Lithuanian Quarterly.** Žurnalą redaguoja: Antanas Klimas, University of Rochester; Ignas K. Skrupskelis, University of South Carolina; Tomas Remeikis, St. Joseph College, East Chicago, Indiana. Litanus redakcijos ir administracijos adresas: Litanus, P. O. Box 9318, Chicago, Illinois 60690. Žurnalas išeina 4 kartus metuose, prenumerata \$8.00.

• **LIETUVIŲ DIENOS, 1972 m. rugsėjo mėn. Nr. 7.** Redaguoja redakcinė kolegija. Leidžia A. F. Skirius. Metinė prenumerata \$8.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029.

• **MUZIKA ŽINIOS, 1972 m. rugpiūčio mėn. Nr. 3.** Leidžia Lietuvių vargonininkų ir muzikų sąjunga. Redaguoja V. Mamaitis. Žurnalo metinė prenumerata \$5.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 309 Clark Place, Elizabeth, N. J. 07206.

Kultūrininkas ir literatas, talentingas vertėjas, gabus ir sumanus diplomatas -- Jonas Jablonskis jau pirmaisiais sovietų okupacijos metais tapo bolševikinio teroro auka ir buvo okupantų sunaikintas.

Stepo Vykinto atminime Jonas Jablonskis išliko kaip labai kultūringas, mielas ir simpatiškas žmogus, "inteligentiškų bruožų, estetiškų judesių, džentelmeniškos elgsenos".

Toks jis iš tiesų buvo. Visad visiems draugiškas, malonus, gyvas ir jautrus, jautrios širdies ir aštraus, lakaus proto, kiek bohemiškos prigimties, neabejotinai Lietuvai daug žadėjęs asmuo.

Jis buvo jauniausias įžymaus kalbininko Jono Jablonskio sūnus, iš savo tėvo paveldėjęs retą gabumą kalboms. Ne vien lietuvių kalbai, kurią puikiai mokėjo, bet ir svetimoms, kurias greit ir lengvai pramokdavo. Kaip atmenta Stepas Vykintas Jonas Jablonskis, dar būdamas gimnazijoje organizavo svetimų kalbų kursus ir pats juose mokė. Vos tik trečios klasės mokinukas Vilniaus lietuvių gimnazijoje, tad tik kokių 12 metų amžiaus, jis jau buvo išvertęs lietuvių kalbon Metherlinco "Žydrąją Paukštę", kurią iliustruotą savo sūnaus vardu išleido Martynas Yčas (išvertė Jonukas, išleido Marčiukas).

Vėliau Jablonskis, kuri laiką pats buvęs knygų leidyklos ir knygyno "Tulpės" dalininkas, buvo išvertęs nemažą literatūrinių veikalų: Ch. Dickenso, O. Wilde, R. Tagorės, R. Kiplingo, E. de Amicis, S. Lagerloef ir kt.

Gimęs 1906.VII.23 d. Jonas Jablonskis buvo už mane dviem metais vyresnis, dviem ar trim metais anksčiau baigęs "Aušros" gimnaziją ir anksčiau už mane pradėjęs teisės studijas Lietuvos universitete. Todėl nors aš apie jį Kaune nemažą buvau girdėjęs, bet arčiau su juo sueiti neturėjau progos. Asme-

niškai jį pažinau ir su juo suartėjau tik žymiai vėliau, kai jis dirbo Valsybės Taryboje referentu, kur tuo metu taip pat tarnavo mano sesuo Jadvyga Žakevičiūtė. Juodu susidraugavo ir 1936 m. rudenį Karmelitų bažnyčioje susituokė. Tuometiniam užsienio reikalų ministrui S. Lozoraičiui jo valdomai ministerijai ieškant naujų talentų, Jonas Jablonskis perėjo užsienio reikalų tarnybon ir tų pačių metų spalio mėn. su žmona išvyko Švedijon, kur jis buvo paskirtas Lietuvos pasiuntinybės sekretorium.

Lietuvos igaliotu ministru Švedijai tuo metu buvo žinomas rašytojas Jurgis Savickis, 1937 m. pakeistas V. Gylium. Gal dėlto, kad abu buvo panašių literatūrinių meninių polinkių ar todėl, kad vietodai suprato Lietuvos, kaip mažo krašto, diplomatinio atstovavimo Švedijoje uždavinius, J. Savickis ir J. Jablonskis jr. iš karto susiprato, gražiai sugyveno ir dariniai bendradarbiavo. Labai greit, kaip ir jo žmona, pramokęs švedų kalbos, min. J. Savickio padedamas, J. Jablonskis netrukus sudarė plačius ryšius švedų kultūrininkų ir laikraštininkų tarpe, kuriuos sumaniai naudojo propagandiniam darbui apie Lietuvą.

Anot Stepo Vykinto, kuris 1938 m. vasarą tris mėnesius praleido Švedijoje, kaip žurnalistas stipendininkas švedų kultūrai pažinti, viso Lietuvos pasiuntinybės darbo planuotoju ir vykdytoju faktinai buvo jos sekretorius J. Jablonskis. Jis tuoj įvedęs S. Vykintą į švedų kultūrininkų aplinką, sudaręs sąlygas pasikalbėjimui su juo paskelbti švedų spaudoje ir atidaręs jam kelią naujingai lankytis Švedijos provincijoj.

Stepas Vykintas dar ir šiandien dėkingai atmena tuos malonius vakarus, kuriuos jis praleisdavo Jono ir Jadvygos Jablonskių šeimoje Stockholme ir į kuriuos visados būdavo kviečiami ir

dalyvaudavo žinomi švedai kultūrininkai ar politikai. S. Vykintas mano, jog J. Jablonskis švedams turėjęs palikti maloniausius prisiminimus.

Kad taip iš tikro buvo aš pats turėjau progos įsitikinti, kai 1939 m. trumpam laikui su seserimi J. Jablonskiene iš Berlyno buvau nuvykęs Stockholman.

Net ir po dešimties metų, kai ilgesnį laiką teko gyventi Švedijoje, ne kartą gavau įsitikinti, kad išlikusių Lietuvos draugų tarpe Jablonskių vardas buvo visad mielas ir gražiai atsimeinamas.

1938 m. pabaigoje J. Jablonskis apleido Švediją, perkeltas pirmuoju sekretorium Lietuvos pasiuntinybės Berlynan. Netrukus, 1940 m. pradžioje jis buvo gražintas Kaunan ir paskirtas Elton, kurioj dirbo iki pat jo suėmimo 1941 m. sausio mėn.

Buvo kalbų, kad J. Jablonskio, kaip dar vieno kito min. S. Lozoraičio parinkto ir paskirto užsienio reikalų ministerijos pareigūno, gražinimas Kaunan buvo surištas su tam tikra akcija ar kieno tai ministerijoje turėtu nusistatymu prieš vadinamus "lozoraitininkus".

Kaip ten bebuvu, Lietuvos pasiuntinybių užsienyje personalo siaurinimas aiškios sovietų okupacijos grėsmės akivaizdoje užuot jį stiprinus ir plėtus, buvo aiški klaida. Jaunas, energingas, gabios plunksnos, išmanus ir sumanus, malonaus ir sugyvenamo būdo, J. Jablonskis jr., paskirtas ne Kauno Elton, o Lietuvos pasiuntinybės Londone ar Washington, Lietuvos diplomatiniam ir jos laisvės bylos gynimo darbe būtų neabejotinai išvairęs svarią ir reikšmingą vagą.

Atkeltas Kaunan, sovietams Lietuvą okupavus, Stepo Vykinto žodžiais tariant, "ši gabi asmenybė buvo sunaikinta be laiko ir be pagrindo, tuo Lietuvai padarant vieną iš didžiausių skriaudų". Anot S. Vykinto, J. Jablonskis "būtų galėjęs nudirbti Lietuvai dar daug naudingų darbų, tačiau Stalino žudikai jį pasirinko kaip nekaltą auką despotams pasismagūriauti".

Tiesa, kad Stalino žudikai pražudė ne vieną nekaltą auką ir be laiko sunaikino ne vieną gabią asmenybę.

Tačiau sovietų okupantai J. Jablonskį sunaikino ne kaip atsitiktinai pasirinktą "nekaltą au-

VILNIAUS DIENA

Vilniaus Diena rišama su spalio 9-tąja prisiminti mūsų kaimynų lenkų Lietuvai padarytoms skriaudoms ir Vilniaus krašto lietuvių per 19 suvirš metų išgyventoms kančioms.

Rašytinė apie Vilnių istorija prasideda tik 13-to šimtmečio pradžioje, kai Gediminas apsigyveno Vilniuje ir išitvirtinęs nuo išorinių priešų 1323 m. paskelbė pasauliui, kad Vilnius yra Lietuvos sostinė. Gediminas jau suprato, kad tautos stiprybei, be ginklo jėgos, yra reikalinga dartaunitinės buities idėja. Nuotada Vilnius įgavo tautos gyvybės centrinę pradžią. Vilniuje suklestėjo vakarų kultūra su mūsų tautiniu turiniu. Į Vilnių pradėjo plaukti geriausi Vakarų Europos menininkai ir statyti gražiausias architektūrines puošmenas: religinius centrus, mokslo židinius, kultūros paminklus ir prekybos ir pramonės rūmus.

Amžių eigoje dėl Vilniaus yra įvykę dauginirtingų mūšių, kuriuos lietuviai atkakliai gynė savo valstybės sostinę. Milžinkapiuose ir bažnyčių rūsiuose Vilniaus kūrėjų ir kovotojų kaulai ir šiandien tebeliudija apie garbingą ir didingą mūsų tautos praeitį.

Vilnius dar ir šiandien yra vadinamas legendariu miestu. Lietuvos Metraštyje yra apie Vilnių žinia be datos, kuri bandoma priskirti XII-XIII šimtmečiui. Ji mini kunigaikštį Šventaragį. Šventaragis paliepęs savo sūnui Gerimundui po mirties jį sudeginti ir palaidoti Neris ir Vilnios santakoje. Sūnus tėvo paliepimą įvykdęs. Po to toji vieta buvusi vadinama Šventaragio slėniu. Joje buvę sudeginami laidojant ir kiti Lietuvos kunigaikščiai bei šlaipkilmingieji, ir Šventaragio slėnis pasidaręs šventovieta, tarsi pagoniškos Lietuvos priešistorinių miestų. Be to, čia buvusi pastatyta Perkūno šventykla ir vaidiloms kreviams namai su bokštu,

ką despotams pasismagūriauti".

Nuo pat pirmųjų sovietų okupacijos dienų nesvyruodamas pasirinkęs Lietuvos laisvės kovos ir tautinio lietuvių pasipriešinimo okupacijai kelią Jonas Jablonskis jr. žuvo nelygioje kovoje su okupantu kaip nenumalšinamas ir nenumaldomas Lietuvos laisvės kovotojas.

(Bus daugiau)

iš kurio jie skelbdavę žmonėms dievų valią. Įvedant krikščionybę 1387 m., šventykla buvusi nugriauta ir jos vietoje pastatyta katedra. Tačiau paskutiniųjų dešimtmečių archologiniai radiniai Vilniuje savo senumu pralenkia ir apie Šventaragį, ir apie Gedimino sapną legendas. Ištirpus ledynams ir atsiradus miškams bei kitai augmenijai, Vilniaus vietovėje pirmieji gyventojai atsirado stambūs gyvuliai ir paskui juos yra sekę medžiotojai ir žvejai. Iš rasų mamuto ir gauruotų raganosių kaulų nustatyta, kad jų čia gyventa prieš 12-14 tūkstančių metų. Atrastieji titnaginiai ir kauliniai įrankiai, akmeniniai glūdinti darbo ir kovos kirviai bei keramikos fragmentai liudija apie Neris ir Vilnios santakoję bei Gedimino pilies kalne pastovios be pertraukų gyvenvietės atsiradimą, pradedant pirmuoju tūkstančiu prieš Kristų ir tęsiantis vėlesniais šimtmečiais.

Šioje vietoje nėra gali-mybės išvardinti visas Vilniaus krašto lietuvių lenkų okupacijos metu išgyventas kančias, iš kurių vien tik Bakanauskui falsifikuotas mirties sprendimas nusako okupanto klastą Vilniaus krašte lietuviųbei sunaikinti: Valkininkų valsčiaus, Molių kaime gyveno susipratęs jaunuolis Juozas Bakanauskas; jis skaitė lietuviškus laikraščius ir buvo apylinkės jaunimo vadovas kultūriniam gyvenime. Dažnai pas Bakanauskus lenkų saugumas darė kratas, bet nieko įtartino neradamas, vien tik už lietuviškų laikraščių skaitymą, negalėjo išprovokuoti bylos. 1932 m. Juozas Bakanauskas buvopaimtas į kariuomenę. Čia buvo suimtas, tardomas ir kankinamai verčiamas prisipažinti prie nebūto dalyko -- šnipinėjimo Lietuvai. Kariuomenės teismo mirties sprendimas buvo žinomas iš anksto, kai Bakanauskas kalėjime būdamas, buvo pakeltas į puskarininkio laipsnį, nes pagal lenkų kariuomenės statutą eiliniai kariai mirtimi nėra baudžiami. Juozo Bakanausko paskutiniai priešmirtiniai žodžiai: aš mirėtu tik todėl, kad esu lietuvis ir prašau Dievą, kad mano mirtis dar daugiau sutvirtintų lietuvių Vilniaus krašte.

Galima būtų pradėti gydyti lenkų padarytas lietuviams žaizdas, įeigu patys lenkai neklaidintų pasaulio ir atsisakytų savo imperialistinių kėslių. O kai to nebėra, yra sakyti: na: ponai išelvijos lenkai, laisvinkite savo Lenkiją iš komunistinės priespaudos, bet netieskite rankos į mūsų sostinę Vilnių ir Vilniaus kraštą; gerų kaimyninių santykių labai planuokite apie taikiu būdu grąžinimą Lietuvai priklausančio Seinų - Suvalkų trikampio.

VKLS Centro Valdyba

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

MOKO AGITACINIO MENO

Okupuotoje Lietuvoje, Vilniuje, leidžiamas savotiškas dukartsavaitinukas. Tai "Laikas ir įvykiai". Ši leidinį leidžia "Lietuvos komunistų partijos centro komiteto propagandos ir agitacijos skyrius".

Pirmaujantis redaktorius -- Vladimiras Beriozovas. Tarp redaktorių klapčiukų yra kelios lietuviškos pavardės.

Nors ir nelabai išspūdin-go formato, šis leidinys gana smarkus savo teorinėmis ir strateginėmis atakomis prieš religiją, religininkus ir buržuazines atgyvenas. Iš tų atakų Vladimiras Beriozovas gerai gyvena naujoje savo "tėvynėje", Vilniuje.

Vladimiras Beriozovas atgabendamas į Vilnių iš mokinti lietuvių agitacijos meno. Lietuviai privalo raštingai ir nepriekaištingai kantis su savo buržuazinėmis atgyvenomis, kurių tarpe reikšmingiausią barikadą vis išlaiko "tamsybininkai" (religininkai).

Vladimiras Beriozovas pasikvietė talkon kitą maskvinį importą, A. Piročkiną, pamokyti lietuvių agitacinio meno. A. Piročkinas, Lietuvos komunistų partijos centrinio komiteto propagandos ir agitacijos skyriaus sekretoriaus vedėjas (toks jau jo titulas!) parašė prašomą straipsnį. Lietuviai vertėjai išvertė rašinių lietuvių kalbon ir Vladimiras Beriozovas idėjo A. Piročkino rašinį savo redaguojamo žurnalo vedamuoju.

Tad ir turime raštingą agitacinį šedevrą: Mokyti agitacinio darbo meno.

Straipsnio autorius operuoja plačia agitacinio darbo meno patirtimi. Jis dėsto ne teoriją, bet nurodo darbo pavyzdžius, agitacinę praktiką, skaičiuoja gerų agitacinio darbo "menininkų" varduš...

Štai Panevėžio rajono komiteto veikla. Komitetas gerai dirba ir brandina aktyvą bei kadrus. Partijos rajono komiteto sekretorė J. Kalačiova sudarė agitacines grandis, subūrė net 400 politinformatorių. Šie važinėja po apylinkes, lanko mokyklas ir kolūkius, kur poilsio valandomis į agitacines paskaitas suvaryti moksleiviai ir žemdirbiai klausosi antireliginių, ateistinių paskaitų. Gerai dirba J. Kalačiova, rašo A. Piročkinas. Panevėžys turi didžiulius gavęs puikiai antireliginio ir ateistinio fronto veikėją J. Kalačiova.

Agitacinio darbo meno seminaruose, kur tarėsi agitatorių kadru parengimo temomis, naudingai veikė Lietuvos komunistų partijos centro komiteto propagandos ir agitacijos skyriaus instruktorė A. Kotova. Tuo tarpu to pat skyriaus vedėjo pirmoji (yra keli pavaduotojai!) pavaduotoja V. Loviagina ir vėl ragino skirti ateistinio darbo menui rimtą dėmesį.

Mokyti agitacinio darbo meno nėra lengva. Greita ateistinių teorių reikia pažinti anti-komunistinių teorių pinkles, reikia mokėti tas pinkles

narplioti. Reikia mokėti demaskuoti religininkų užmačias ir jų norą atstatyti buržuazinę, kapitalistinę, imperialistinę ar dar kokią kitą santvarką. Ir kas svarbiausia, kiekvienas agitatorius turi žinoti, kas jo rajone prisilaiko prie religinių prietarų? Tokireligininką reikia nuolat lankyti ir valandų valandomis kalbėtis su juo apie jo ideologines klaidas...

V. Beriozovas, A. Piročkinas, A. Kotova, J. Kalačiova, V. Loviagina nusistatė dirbti rimtai: mokyti lietuvių agitacinio darbo meno. (ps)

1972 M. PABALTIEČIŲ LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Rugsėjo 16 d., Latvių stadione "Sidrabene", netoli Hamiltono, Kanadoje įvyko 1972 m. š. Amerikos Pabaltiečių Priauglio Klasės Lengvosios Atletikos Pirmenybės, kurias rengė Kanados Latvių Sporto Sąjunga.

Varžybos buvo prarastos berniukų ir mergaičių B (14-15 m.), C (12-13 m.) ir D (11 m. ir jaunesnių) klasėse, sutraukdamos virš 80 dalyvių, iš kurių arti 40 buvo lietuviai, atstovaudami Clevelando žaibą, Toronto Aušrą ir Hamiltono Kovą.

Pirmenybės buvo prarastos sklandžiai. Stadionas buvo paruoštas pusėtinai gerai. Varžybos praėjo labai draugiškoje nuotaikoje. Rūta Maželytė (Clevelando žaibas) buvo pripažinta iškiliausia dalyve mergaičių C (12-13 m.) klasėje, laimėdama 3 pirmas vietas — 200 m. bėgimą 28.8 sek., 400 m. bėgimą — 68.9 sek. ir šuolį į aukštį — 1.35 m. (4'-5 1/4"). 200 m. ir 400 m. bėgimai, yra nauji pabaltiečių pirmenybių rekordai!

Ronaldas Seniūnas (Hamiltono Kovas) buvo atrinktas iškiliausių sportiku jaunių B klasėje (14-15 m.) už šuolį į aukštį 1.75 m. (5'-9"), kas irgi naujas pirmenybių rekordas.

Iškiliausiais dalyviais kitose klasėse buvo pripažinti šie sportininkai:

VAIZDAI IŠ ŽURNALISTŲ SUVAŽIAVIMO TABOR FARMOJE

Spaudos konferencijos proga įvyko žurnalistų pasikalbėjimas su mūsų bendrinių organizacijų atstovais. Iš kairės: JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Volertas, PLB Pirm. St. Barzdukas, Gen. Konsulas Žmuidzinas, VLIKo atstovas prof. J. Puzinas, ALT atstovas V. Šimaitis ir Kanados Lietuvių Bendruomenės pirm. J. Simonavičius.

Dalis žurnalistų suvažiavimo dalyvių. J. Daugėlos nuotraukos

Mara Ausebacks (latvė) — mergaičių B (14-15 m.) kl. už ieties metimą 34.78 m. (114'-1 1/2"). Ji yra Clevelando žaibo narė.

Arturs Lapins (latvis) už 200 m. bėgimą 28.7 sek. jaunių C (12-13 m.) klasėje.

Tiina Jarve (estė) — mergaičių D (10-11 m.) kl. už 200 m. bėgimą — 33.3 sek.

Eriks Gregors (latvis) — jaunių D (10-11 m.) kl. už 200 m. bėgimą 32.6 sek.

Varžybose buvo pagerinti 13 pabaltiečių pirmenybių rekordų. Be R. Maželytės ir R. Seniūno iš lietuvių pabaltiečių rekordus pasiekė dar Danutė Vaitkutė (žaibas) — mergaičių C (12-13 m.) beisbolo metime 48.89 m. (160'-5 1/2"), Lina Radžiūnaitė (Toronto Aušra) mergaičių C (12-13 m.) 80 m. kliūtimine bėgime 14.3 sek., Kathy Welsh (žaibas) — mergaičių B (14-15 m.) 800 m. bėgime 2:48.0 min. ir Rūta Motiejūnaitė (žaibas) — mergaičių C (12-13 m.) 800 m. bėgime 2:53.0 min.

LSK žaibo mergaičių C (12-13 m.) 4x100 m. estafetė (D. Vaitkutė, R. Maželytė, K. Rociūnaitė, R. Motiejūnaitė) pagerino pabaltiečių rekordą prabėgę per 56.5 sek. Tai buvo vienintelis š. Amerikos lietuvių rekordas šiose varžybose.

Lietuviai laimėjo 19 pirmų vietų iš 58 įvykdytų rungčių.

Be aukščiau paminėtų, pabaltiečių meistrų titulais laimėjo dar šie lietuviai:

Danutė Januškytė (žaibas) — 80 m. kliūtinį bėgimą mergaičių B kl. — 15.3 sek.

Algis Grajauskas (H. Kovas) — šuolį į tolį jaunių B kl. — 5.41 m. (17'-9 1/4").

Ed. Gataveckas (Aušra) — jaunių B kl. 800 m. bėgimą 2:34.5 min.

Kristina Rociūnaitė (žaibas) — mergaičių C kl. (12-13 m.) šuolį į tolį 4.41 m. (14'-5 1/2").

Rūta Motiejūnaitė (žabais) — merg. C kl. — 100 m. bėgimą — 14.0 sek.

Vidas Tatarūnas (žaibas) — jaunių C (12-13 m.) kl. rutulio (4 kilo) stūmimą — 9.97 m. (32'-8 3/4").

Gailė Motiejūnaitė (žaibas) — mergaičių D (10-11 m.) kl. rutulio (6 lb.) stūmimą — 6.12 m. (20'-1").

Marius Tatarūnas (žaibas) — jaunių D (10-11 m.) kl. rutulio (6 lb.) stūmimą — 8.12 m. (26'-8").

Petras Vaitkus (žaibas) — jaunių D kl. beisbolo metimą 54.80 m. (179'-10").

LSK žaibo mergaičių B (14-15 m.) 4x100 m. estafetė — 57.3 sek.

Pažymėtinas yra 10 metų Pranas Gutauskas (Aušra) laimėjęs 2 antras vietas — 60 m. bėgime (9.2 sek.) ir 600 m. bėgime — 2:09.5 min.

Tenka pridurti, kad nemaža gerų mūsų lengvatlečių negalėjo dalyvauti. Taipogi buvo pasigesta lietuvių dalyvių iš tolimesnių vietovių. Tai daugiausia dėl klubų apsileidimo ir pasiryžimo stokos.

Pažymėtina, kad šių varžybų rėmuose buvo prarastos ir lietuvių pirmenybės, išskiriant lietuvių dalyvius ir pabaltiečių varžybų. Tik gaila, kad tik 3 klubai dalyvavo. (b)

• Kęstutis ir Kunigunda Kodaičiai, Nidos vasarvietės, Linden, Mich. savininkai, pardavė nuosavybę ir išvyko nuolatiniam apsigyvenimui į Floridą: 9225 Garlyle Ave., Surfside, Fla. 33154.

IEŠKAU DRAUGO

Esu virš 70 m. amž. gerą sveikatoj. Turiau 4 1/2 kamb. butą, bendrai gyventi. Be to valdau 9 apartamentus. Noriu, kad vasaros metu mane pavaduotų 3 mėn. už atlyginimą.

Prašau kreiptis: K. M., 1625 E. Cambrige St., Phoenix, Ariz. 85006, telef. 266-5520.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

MACHINE REPAIRMAN

Must be skilled in light to medium machine repair and have knowledge of hydraulics and pneumatic equipment job may eventually be on second shift.

Standard Products Co. 2130 West 110 St. Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer (75-78)

DVIEJŲ SAVAIČIŲ ŽIEMOS EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Išvyksta 1972 m. gruodžio 21 dieną — grįžta 1973 m. sausio 4 dieną.

LIETUVOJE ŠI GRUPĖ PRALEIS 11 DIENŲ.

IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

KAINA TIK \$619.00

VYKSTANTIEMS IŠ CHICAGOS \$719.00 IR IŠ CLEVELANDO \$685.00

GRUPĖJE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS. NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway

South Boston, Massachusetts 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: Aldona Adomonienė.

DETROITO LIETUVIŲ NAMŲ DRAUGIJA

IR DARIAUS IR GIRĖNO KLUBAS

KVIEČIA VISUS DALYVAUTI LIET. NAMŲ D-JOS

DEŠIMTIES METŲ GYVAVIMO SUKAKTUVINIAME BALIJE,

1972 m. spalio 14 d., 7 v. v.

LIETUVIŲ NAMUOSE

3009 Tillman St., Detroit, Michigan

Meninę dalį išpildys muz. STASIO ŠLIŽIO vadovaujamas jaunimo choras.

Šokiams gros VYTAUTO

PETRAUSKO orkestras

"ATŽALYNAS"

Automobilius saugos

privati policija.

Stalai užsakomi DARIAUS ir GIRĖNO KLUBE asmeniškai arba telefonu Nr. 825-9776.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTRĄ KAIMĄ PRALEIDUS

Lietuviškosios radijo valandėlės reklamavo Antrąjį kaimą ir visuomet kartoję: -- Juoktis sveika. Rugsėjo 23 d. apie 250 žmonių prisirinko į Lietuvių Namus vaidinimų pasižiūrėti, atseit pasijuokti, ir sveikatos įsigyti. Atvykusiems į akis krito gražus salės paruošimas. Sustatyti stalai, apdangstyti staltiesėmis ir ant jų degė žvakutės stikliniuose gaubtuvuose. Studentai Linas Mikulionis, Algis Skrebūnas, Vytautas Sirgidas, Kastytis Karvelis ir Viktoras Nakas apsirengę baltais švarkeliais ėjo kelnerio pareigas ir sveikoms prie stalų patarnavo.

Tortais ir skaniais pyragais svečius vaišino Bronė Seilenienė, o jai talkininkavo jaunos megaitės studentės: Aida Smalinskaitė, Irena Šventickaitė, Rūnė Baltrušaitytė ir Rasa Žemaitytė. Bare dirbo: Robertas Selenis, Juozas Murinas ir Stepas Blaizdys. Ir LB apylinkės valdybos pirmininkas Vladas Selenis Lietuvių Namus tą dieną paverė į "Konrado" kavinę.

Antras kaimas savo programą pradėjo maždaug valandą pavėlavęs. Marytė laukė kol užtekintai žmonijai prisirinks. Jie scenoje atliko arba suvaidino apie 30 įvairių vaidelių. Iš vieny žmonės, ypač jaunimas labai juokėsi, kitus praleido tik su šypsena. Buvo ir tokių į kuriuos žiūrint reikėjo ir prisimerkti, kad nepamatytum, kaip toje dainoje kad dainuojama: "Mačiau dangų, mačiau rojų, mačiau valbą be kojų".

Antro kaimo aktorai stiprūs ir galėtų ne tik trumpuosius dalykus scenoje parodyti, bet ir suvaidinti ištisą dramą ar komediją. Kas matė jų vaidinimus pats tevertina, o kas nematė tegul pasiskaito spaudoje, nes jie kiekvienoje lietuvių kolonijoje vaidina tą patį, tik terpdami šiek tiek vietos kronikos, Detroito į antrakaimiečius buvo įsimaišęs Karolis Balys ir gynė Jurgio vardą...

Sutikęs LB apylinkės pirminką Vladą Selenį klausiu: --

Iš kur Antras kaimas žino, kad Elenos Rašytinės delikatesų krautuvė buvo apipiešta, kad laikrodininko Vyto Zubricko visus laikrodžius ir brangenybes dramblys surijo, o pas mūsų daktarus ateina ir tokių ligonių, kuriuos reikia siųsti pas veterinarijos daktarą Kriaučelįnį į Chikagą?

Jie turi šabloną ir jis tinka kiekvienai lietuvių kolonijai. Atvykę sužino kur tokia krautuvė yra ir kas ją valdo. Vardus tik pakeičia.

Nežinau kokie ligoniai tą dieną į Lietuvių Namus buvo atvykę ir kiek jie sveikesni pasidarė, bet faktas kad jie visi apie 3 valandas linksmai ir gražiai laiką praleido ir patenkinti buvo. Nežinau kaip kitiems, o man viskas patiko.

Vaidino: Jūratė Jakštytė, Eglė Juodvalkytė, Rimas Cinka, Vytautas Marčiukaitis, Romas Stankauskas ir jų prievaidza Algirdas Ttus Antanaitis, Šviesas ir garsų efektus tvarkė Jonas Kaunas. Veikalų autoriai: Vytautas Alantas, Kazys Almenas, Algirdas A. Antanaitis ir kiti žymieji mūsų rašytojai.

Programos atspausdinimo sponsoris "Briedis Realty". Rengėjai LB Detroito apylinkės valdyba. A. Grinjus

STRUCTURAL STEEL FITTERS

EXPERIENCED

Steady work for qualified men. Excellent company paid fringe benefits.

KILROY

STRUCTURAL STEEL CO.

8500 Union Ave.

Cleveland, Ohio

216-883-3000

(75-81)

MACHINIST

First Class Only

Job Shop Experience

MCM

1432 E. 47TH STREET

CLEVELAND, OHIO

216-881-1280

(78-82)

TURRET LATHE

First class only job shop experience

ALSO

WORKING

FOREMAN

To set up, supervise, operate W&S Turret Lathe. Days.

Salary.

MCM

1432 E. 47 St.

216-881-1280

Cleveland, Ohio

(78-82)

MACHINE REPAIR CLASS A

Minimum 10 yrs. experience on repair of wide variety of shop machinery. Company paid vacation and total insurance protection.

Contact Noel Zurcher

RIDGE TOOL

COMPANY

Elyria, Ohio 216-323-5581

An Equal Opportunity Employer

(78-80)

SENIOR COMPUTER OPERATOR

Minimum of 2 years experience on #360—30 or above, disk and tape. Wed. thru Sunday. 1st Shift.

Company paid total fringe benefits.

Contact Noel Zurcher

RIDGE TOOL

COMPANY

Elyria, Ohio 216-323-5581

An Equal Opportunity Employer

(78-80)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Dr. Romas Kašuba, Cleveland State Universiteto profesorius, išskrido į San Francisco, kur dalyvaus šią savaitę spalio 11-13 d. įvykstančioje tarp tautiniame gearing and transmissions simpoziume, kur bus vienos sesijos pirmininku ir darys pranešimą tema "A Multi-Purpose Planetary Gear Testing Machine for Studies of Gear Drive Dynamics Efficiency and Lubrication".

Šiame simpoziume bus apie 70 paskaitų — pranešimų ir dalyvaus keli šimtai mokslininkų iš viso pasaulio kraštų.

• JAV LB Tarybos sesija įvyks š. m. spalio mėn. 28-29 dienomis Cheraton Inn — Hopkins, 5300 Riverside Drive, Cleveland Hopkins International Airport, Cleveland, Ohio 44135, telef. 216-267-1500 (viešbutis yra prie pat Hopkins aerodromo ir netoli Interstate 71).

Kiekvienas Tarybos narys privalo dalyvauti Tarybos sesijoje. Pagal LB įstatus, neatvykęs į LB Tarybos sesiją ir neatvykimo Tarybai nepateisinęs, LB Tarybos narys laikomas iš LB Tarybos pasitraukusiu.

IDOMI PARODA

L.D.K. Birutės Draugija Clevelande š. m. spalio 22 d., 12 val. šv. Jurgio parapijos salėje ruošia dar iki šiol nematytą Uršulės Astrienės iš Grand Rapid, Mich. meno parodą. Pavaisklai, dėžutės, kalėdinės eglutės papuošimai ir kiti darbai pagaminti iš lietuviškų šiaudų. Lankytojai gali pas menininkę užsisaityti pasirinktus meno kūrinius. Visa Clevelando visuomenė kviečiama šią ypatingą parodą pamatyti. Pa-

roda veiks nuo 12 val. iki 5 val. po pietų. Parodos metu veiks švediško stalo bufetas.

AR BUS LIETUVIŠKA PARAPIJA 1984 M. ?

Tokia intriguojančia tema pranešimas ir po jo sekusios diskusijos įvyko š. m. rugsėjo mėn. 29 d. Europa Travel patalpose. Tą idomų ir prasmingą subatvakarį suruošė Jaunimo Žygio už tikėjimo laisvę komitetas. Dalyvavo art 100 asmenų. Pranešėjas buvo iš Detroito atvykęs inž. Alg. Rugienis. Jis yra vienas iš aktyviųjų Detroito lietuviškų parapijų veikėjų, kuris pasidalino savo patyrimais organizuojant lietuvių Dievo Apvaizdos parapijos tarybą, kuri labai sekmingai sprendžia lietuviškos parapijos likimines problemas, taip pat aktualias ir kitose vietovėse. Minėtoji Detroito lietuvių parapija, veikdama sutartinai ir nuo-

Praeitą antradienį Clevelando miesto meras Ralph Perk miesto rotušėje priėmė tautinių šokių grupę Grandinėle ir ta proga paskelbė spalio 3 "Grandinėle Lithuanian Folk Dancers Day", už jos nuopelnus propaguojant Clevelando vardą ir lietuvių tautinį meną Europoje ir čia JAV. J. Garlos nuotrauka

sekliai, sugebėjo įsigyti didžiulį 10 akrų sklypą turtingame rajone, sutelkė pakankamai lėšų statyti didžiuliam kultūriniam židiniui ir naujai bažnyčiai.

Pagal naujas Vatikanė priimtas taisyklės ir šio krašto vyskupų nutarimus, yra galimybių paskiroms tautybių grupėms organizotis ir išlaikyti savo tautines parapijas. Ir tai yra be galo svarbu tremtinių ateidėjai: gerai suorganizuotos ir veiklios tautinių parapijų tarybos bus didelis ir stiprus veiksnys pastangose išlaikyti savo bendruomenes nepabirusias ir neišnykusias.

Subatvakariui vadovavo naujasis JŽUTL komiteto pirmininkas inž. R. Bublys.

Jaunosios komiteto narsės ir talkininkės susirinkusius vaišino kavute ir pyragaičiais. Buvo malonu praleisti lietingą vakarą jaukiose patalpose, klausantis pasiskaidytų ir minčių mūsų ateities gyvenimo aktualiais klausimais. Taigi, atrodo, kad į klausimą ar bus parapija 1984 m. galėtume atsakyti tik mes patys, nes dalinai nuo mūsų priklausys tų parapijų ateities likimas. (pk)

PATIKSLINIMAS

Dirvoje Nr. 77 (7 psl.) po nuotrauka iš tautybių suruošto Clevelande rengimo, šalia George V. Voynovich stovi ne T. Mamais, bet Aleksandras Johansonas.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910

RETAS ĮYKIS CLEVELANDE!

Šeštadienį, spalio 14 d., Nauj. parapijos salėje
bus KETURIŲ SOLISTŲ

KONCERTAS

Girdėsime žymiuosius mūsų dainininkus

D. STANKAITYTĖ

S. BARA

ALD. STEMPUŽIENĖ

J. VAZNELI

išpildant gražių operų arijas. Akompanuoja muz. VASAITIS.

PO KONCERTO — MIELAS PASISVEČIAVIMAS. (ORGANIZUOJAMAS BUFETAS IR BARAS)

BILIETŲ KAINOS — 6, 5, 4 IR 3 DOL.

PENSININKAMS IR STUDENTAMS — PO 2 DOL.

Patartina bilietus įsigyti ar užsisakyti iš anksto pas:

K. ŽIEDONIS (TEL. 944-8979)

J. MALSKI (TEL. 486-9165)

G. KUDUKIENĖ (TEL. 486-5865)

R. TATARŪNIENĖ (TEL. 531-5924)

Koncerto pradžia
7:30 val. vak. punktualiai

Koncertą rengia LB OHIO APYGARDOS VALDYBA talkininkaujant LB CLEVELANDO APYLINKEI

DVI ŠVIESIOS ŽVAIGŽDĖS

Daug yra žvaigždžių, bet ne visos lygiai šviesios... Daug yra dainininkių, bet ne visos taip širdis pagauna, kaip mūsų žymiosios Chicagos Lietuvių Operos žvaigždės — solistės Dana Stankaitytė ir Aldona Stempužienė.

Belaukdami Clevelande spalio 14 d. įvyksiančio mažojo operos festivalio — koncerto, tariame būsiant pravartu susipažinti su jų kaip dainininkių nuėtu keliu ir pelnytais laimėjimais.

D. STANKAITYTĖ dramatinis sopranas, dainavimo studijas išėjusi Vo kietijoje ir Amerikoje. Savo koncertuose ir atliekamose operų rolėse ji yra pelniusi aukštą muzikos kritikų pripažinimą ir gražių komplimentų. Kanadiškis "The Globe and Mail" pripažįsta, kad D.S. turi balsą "of great richness and color range". Bostoniškis "The Christian Science Monitor" negali atsistebėti jos gražia ir aiškia tarrena atliktų dainų ir arijų italų, vokiečių, lietuvių ir anglų kalbomis. Pasakutinėse gastrolėse Australijoje, kur D.S. koncertavo kartu su S. Baru, muzikos kritikai ypač gražiai įvertino D. S. Adelaidės laikraštyje rašoma: "Balsas ypatingo spalvingumo ir skambesio. Nėra abejonės, kad jis pritrauktų ir pripildytų didžiausius operų rūmus Europoje ir Amerikoje". Melbourne kritikui didelį įspūdį paliko D. Stankaitytės dainuotos lietuviškos dainos, kuriose ji buvusi "most impressive".

ALDONA STEMPUŽIENĖ 1954 m. laimėjusi pirmą vietą ir aukso medalį Ohio valstijos dainininkų konkurse, kontraltų grupėje, išėjo į viešumą jau tarptautinių gastrolių eilėje JAV, Kanadoje, Pietų Amerikoje ir Europoje. Visur ji paveikė klausytojus "savo balso grožiu, technika, giliu įsijautimu ir absoliučiu kūriniu muzikiniu išgyvenimu" (žodžiai Columbijos muzikos kritiko Dr. D.Y. de Sucre)

Čia keletas trumpų charakteristikų iš spaudos: Clevelando Plain Dealer: "Cleveland contralto is superb in recital". San Diego Union: "One of the highlights of the evening. Her voice was warm and glowing".

Toronto Globe: "Kontralto balsas yra ypatingo grožio panaudojamas su pribrendusiu artistiškuumu ir skoniu" (vertimas — pk).

Montevideo Extra: "Una gran cantante".

Ir taip su malonumu ir dėmesiu laikiamie ir pas mus UNA GRAN CANTANTE. (pk)

ALTo veikla Clevelande

ALT Clevelando skyriaus surengtas filmo "No substitute for victory" parodymas praėjo su pasisekimu. Žmonių prisirinko beveik pilna salė. Filmas buvo įdomus, nes jame žymūs amerikiečiai — generolai, politikai, pasakė daug atviros tiesos apie Korėjos ir Vietnamo karą. JAV vyriausybė neleidusi bombarduoti karinių taikinių... Komunistams 80% visos karui vest medžiagos pristatą sovietai 1966 m. JAV pagelbėjo sovietams pastatyti "glycerol" fabriką... Glycerolis yra naudojamas sprogstamųjų medžiagų gamybai, pavyzdžiui nitro-gliceriniui. Vietkongo partizanai glycerolį naudoja sprogstamiesiems spąstams — "booby traps". 50% visų sužeistųjų amerikiečių karių yra nuo jų nukentėję.

Apie 50.000 pietų vietnamiečių buvę komunistų partizanų nužudyti, nukankinti. Tarp jų net vaikai! Hue mieste vietkongo partizanai išžudė apie 5.000 žmonių, kai kuriuos net gyvus palaidodami...

Apie tą amerikiečių spaudą vengia rašyti, o jei parašo tai užkūša kur nors nežymioje vietoje...

Amerikos besąlyginis pasitraukimas iš Vietnamo duotų komunistams laimėjimą visoje pietinėje Azijoje ir baisias skerdynes Pietų Vietname, Kambodijoje, Laose, Tailande...

Tie visi atviri žodžiai žiūrovams padarė didelį įspūdį!

Kadangi šiuo metu Lietuvoje vyko sovietiniai "teismai" gegužės mėn. demonstrantams už lais-

vę, tai ALT Clevelando skyriaus valdyba pasiūlė gausiai susirinkusiai visuomenei priimti rezoliuciją prieš sovietinių okupantų vykdomą spaudą Lietuvoje. Skyriaus pirm. inž. Alg. Pautienis perskaitė susirinkusiems ir rezoliucija buvo vienbalsiai priimta. Joje, paminėjus sovietinę okupaciją, sovietinė rorą, Romo Kalantos auką, demonstracijas už laisvę, sakoma:

"... mes reikalaujame sovietų pasitraukimo iš Lietuvos teritorijos ir kreipiamės į JAV Prezidentą, kuris dabartiniu metu sudarinėja visokias sutartis su Sovietų Sąjunga ir įvairiais būdais gelbsti komunistų vergų imperiją nuo ekonominio žlugimo, nors vieną kartą panaudoti savo užimamą vietą ir įtai goti Kremiaus tironus sustabdyti laisvės siekiančių žmonių persekiojimą Lietuvoje ir kituose kraštuose anapus Geležinės uždangos..."

Minėtoji rezoliucija bus pasiųsta Prezidentui Nixonui, o taip pat prezidentiniams kandidatams: McGovern ir Schmitz, senatoriams ir kitiems aukštiesiems pareigūnams. (mb)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 14 D. Chicagos Lietuvių Operos iškilųjų solistų (D. Stankaitytės, A. Stempužienės, S. Baro ir J. Vaznelio) koncertas. Programoje operų arijos, duetai, etc. Rengia LB Ohio apygarda.

SPALIO 21 D. Kevirtasis abiturientų pristatymo balius.

SPALIO 22 d. Birutininkų parengimas.

SPALIO 29 D. 12 val. šv. Jurgio parapijos salėje Clevelando Šauliai demonstruos filmą apie širdies ligas.

LAPKRIČIO 4 D. LVS Ramovė ir Lietuvių Bendruomenė rengia Kariuomenės Šventės minėjimą — koncertą.

LAPKRIČIO 11 D. Akademikų skautų ir skautių metinė šventė.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALOKANAS UŽ PADĖTUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20.000.00.

Teiraukites bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI
IRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ
AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIRĖ S. MICHELSONAS
BUV. KELEIVIO
REDAKTORIUS

Spalio 4 d. New Yorke mirė Stasys Michelsonas, 91 m. amžiaus, ilgametis Keleivio redaktorius ir leidėjas.

Dar studentaudamas, dalyvavo 1905 m. sukilime ir rusų persekiojamas 1906 m. atvyko į JAV ir kitais metais pradėjo redaguoti Keleivį. 1945 m. Keleivį su spaustuve ir namais Michelsonas padovanojo Lietuviai Socialistų Sąjungai, pasitraukdamas nuo redagavimo, bet iki pat mirties rašė labai populiarią kolumną "Pasikalbėjimas tėvo su Maikiu".

mo, bet iki pat mirties rašė labai populiarią kolumną "Pasikalbėjimas tėvo su Maikiu".

• **Dail. Telesforas Valius**, padaręs aplanką Vilties išleistam V. Alanto romanui šventaragis, savo kūriniams yra atkreipęs dėmesį meno ir mokslo akademijos "Tom-masso Campanello" Romoje. Prieš dvejus metus akademija pakvietė jį būti garbės nariu, o šiais metais apdovanojo aukso medaliu už grafikos ir spalvotus kūrinius. Šiuo metu dail. T. Va-

lius dėsto Toronte kanadiečių gimnazijoje ir laisvu laiku atsideda kūrybai.

• **KLB krašto tarybos suvažiavimas** įvyko rugsėjo 30 d. Hamiltone. Nutarta, kad 1973 m. Lietuvos Diena bus Toronte, o 1974 m. — Winnipege (sutampa su to miesto šimtmečio sukaktimi). Išrinkti atstovai į PLB IV seimą, įvyksiantį 1973 m. Washington: inž. E. Čuplinskas, dr. P. Lukoševičius, dr. S. Čepas, inž. Danys, Aug. Kuolas, L. Skripkutė, dr. Br. Povilaitis, dr. Č. Kuras, J. R. Simanavičius, G. Breichmanienė, B. Sakalas, V. Januška, kun. A. Žilinskas, J. Pleinys, inž. G. Šernas, Petrauskas. Be to, A. Rinkūnas, kaip PLB valdybos narys, savaime buvo seimo nariu. Suvažiavimui pirmininkavo kun. J. Staškus, inž. G. Šernas ir inž. J. Danys. Dalyvavo 43 tarybos nariai.

• **Poetas Henrikas Nagys** baigia spaudai paruošti savo naujausią poezijos rinkinį "Atskrend sakalėlis". Veikalą, kurį leis Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, sudarys keturi atskiri eilėraščių ciklai.

K. KARPIAUS PALIKIMO PARODĖLĖ CHICAGOJE

Balzeko lietuvių kultūros muziejus Chicagoje, kuriam velionis K. Karpius paliko savo archyvą, jo mirties metinių proga (spalio 20) rengia to archyvo (fotografijų, įvairių diplomų, raštų ir kt.) parodėlę.

Velionis K. Karpius, atvykęs į JAV visą savo gyvenimą skyrė lietuvių stiprinti, 30 metų redagavo Dirvą, rašė ir leido knygas, aktyviai dalyvaudamas tautinėse organizacijose.

Jo palikimo parodėlė bus muziejuje (4012 Archer Ave.) atidaryta kasdien nuo 1 iki 4:30 v. p. p. Įėjimas visiems laisvas. Lietuviai visuomenė maloniai kviečiama parodėlę aplankyti.

EAST ST. LOUIS

ALT S-GOS EAST ST. LOUIS APYLINKĖS SKYRIUS REMIA SPAUSDINTĄ ŽODĮ

Paskutiniame visuotiniame narių susirinkime skyriaus narių dauguma daug dėmesio skyrė aptarti lietuviškos spaudos padėčiai. Visi nariai pareiškė įvairias nuomones tuo klausimu. Po ilgesnių diskusijų balsavimo keliu spausdintam žodžiui parama buvo paskirstyta sekančiai: "Vilties" draugijai leidžiamai Dirvą \$50.00, "Naujosios Vilties" žurnalui paremti \$30.00 ir lietuviškai enciklopedijai leidžiamai anglų kalba \$30.00 ir kartu buvo pagedauta, kad lietuviškos enciklopedijos redaktoriai būtų objektyvūs ir vengtų vienašališkumo.

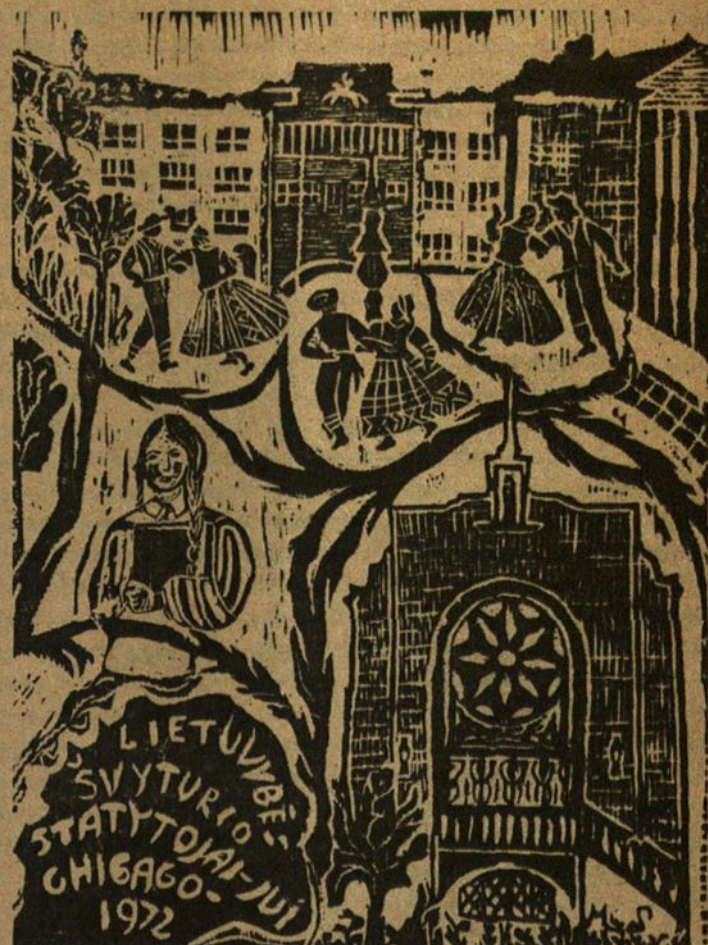
Skyriaus nariai dar aptarė ir kitą svarbų klausimą, būtent: ateinantį Sąjungos seimą, bet dėl didelio sąlygų pasikeitimo nerado galimybės, kad toks seimas galėtų įvykti skyriaus apylinkėje. Skyriaus pirmininko Vlado Tervydžio ir išdėtininko Aleksandro Goberio pranešimai nušvietė skyriaus veiklos barą ir leido įžvelgti, jog skyrius nuolat atsiliepią reaguodamas į visus lietuvišką reikalą liečiančius poreikius Amerikoje ir kitur.

TRADICINIS RUDENS VAKARAS — SPALIO 14 DIENĄ

Jau eilė metų skyrius rengia rudens vakarą, kur jaukioje ir patraukioje aplinkumoje nariai ir svečiai gali gražiai ir jaukiai praleisti vakarą ir tarpusavyje pabendrauti. Toks vakaras įvyks ir šįmet jaukioje

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Tokiais dail. M.B. Stankūnienės darbo diplomais buvo apdovanojami naujojo Jaunimo centro Chicagoje statybos rėmėjai.

kui. Rengėjai iš aktorių tikėjosi tik statinio, kurį Vyt. Alanto veikala ištraukų skaitymo. Tuo tarpu abu aktoriai, apie save subūrę rinkines jėgas, tiek įsisiūbavo, kad davė tiesiog profesionalinį scenos spektaklį. Pats mačiau, kaip septyniolika dienų savaitėje jie repetuodavo išties po kelias valandas. Jie neprašė ir niekas jiems nežadėjo honoraro ar kitokio atlyginimo; jie tenorėjo pagerbti suaktyvininką dramaturgą ir buv. Vilniaus teatro direktorių kuo ryškiausiais meniniais niuansais; jie taip pat reikšė ir tam tikrą padėką LŽS cvariams, kurie kartą savo plunksna yra padėję ir jiems. Viso to išdavoje rašyt. V. Alanto pagerbimo akademija suruošta Chicagoje ilgai pasiliks gražių prisiminimų pynėje. Šia proga šalia suaktyvininko Vyt. Alanto, šalia paskaitininko Br. Railos tegu būna žinomos ir aktorių pavardės. Ištrauką iš "Amžinojo Lietuvio" skaitė D. Kučėnienė, "Buhalterijos klaidos" fragmentus vaidino: V. Janulevičiūtė, D. Juškevičiūtė, A. Barauskas, L. Barauskas, J. Kelečius ir J. Valentinas. Režisūrinė talka Alg. Dikinio, apšvietimas — Vyt. Žygo.

• **NORS** politiniais bei ideologiniais išitikimais mes esam margi, kaip kad margas yra genys, bet neužmirštamos lieka tos akimirkos, kada mus visus jungia vienybė. Vyt. Alanto pagerbimo akademijos išvakarėse buvom susirinkę M. ir inž. A. Rudžių rezidencijon atlikti programos Rudžių vedamam "Lietuvių Radijo Forume". Buvo čia ir Vyt. Alantas ir Br. Raila, ir LŽS cvariai su pirm. kun. J. Vaišniu bei programų lietuviškos dalies vedėju Vyt. Kasniumu. Liaudiškai kalbant, mūsų kompanijoje buvo ir kunigų, gal ir pagonių, ir frontininkų ir indeferentų. Bet visi jau tūmės esą vienos lietuvių šeimos nariai, patys šeiminingai visus vienodai ir pagarbiai globojo bei vaišino. Ir pati radijo programos valanda buvo įdomi bei klausytojus intriguojanti, kai joje daugiausiai kalbėjo tokie plunksnos vyrai, kaip Vyt. Alantas bei Br. Raila. Bet visgi pro-

gramos pabaigoje, kai buvo įjungti telefoniniai skambinimai, kai kurie klausėjai įnešė nemalonaus disonanso į vieningą harmoniją, kai kiti iš programos dalyvių šurkšteliai asmeniškai užpuolė už praeities vingius ar tariamą "bedievę". Žinoma, tokie neatsakingi klausėjų išsišokimai tik dabar labiau išgarsino rytdienos akademiją, kurioje dalyvavo įvairių išsilikimų bei pažintų žmonės, jų tarpe ir nemažas būrys kunigų. LŽS yra dėkinga M. ir inž. A. Rudžiams už tą visos valandos programą, taip pat dėkinga "Margučioi", Barcus šeimos radijo valandėlėms ir "Lietuviai Televizijoje" programos vedėjui T. Šlutiui leidusiems per jų programą plačiai pagarsinti rašyt. Vyt. Alanto suaktyvinti bei ruošiamą jo pagerbimo akademiją. "Lietuviai Televizijoje" tam skyrė net 12 minučių.

• **SPALIO 3 d.** "Margučio" radijo bangomis įspūdingai su Chicago bei apylinkių lietuviams atsisveikino kun. J. Kubilius, per du metus "Margučio" programose vedęs lietuvių katalikų religinę valandėlę. Jis, ypač aukštai iškelęs didelį valandėlės rėmėją dr. S. Biežį bei kitus, papasakojo, kad visą dieną praleidęs lankydamas lietuvių šv. Kazimiero bei Tautinės kapines. Prieš išvykdamas iš Chicago, kur darbavosi 15 metų, norėjęs atsisveikinti ne tik su gyvaisiais, bet ir amžinybėn iškeliausiems savo draugais. Susikaupęs prisiminimuose bei maldoje, jis per dieną apėjo abiejose kapinėse jau ne dešimtis, bet šimtą ir kitą kapų. Išskėlė dr. K. Grinų, red. J. Kardelį, prel. M. Krupavičių, žurn. "Peklininką", Alb. Valentą ir daugelį kitų. Paminėjo ir giliai prasmingus vieno prancūzų rašytojo žodžius, kad "kapinės yra toji knyga, kuri nežinia kada buvo pradėta rašyti ir nežinia kada bus baigta..." Toks originalus kun. J. Kubiliaus atsisveikinimas ne tik su gyvaisiais radijo klausytojais, bet ir su mirusiais draugais bei rėmėjais paliko gilų įspūdį. Įdomu ir tai, kad lietuvių jėzuitai neignoruoja ir Lietuvos Tautinių kapinių Chicagoje.

Dail. Magdelenos Birutės Stankūnienės mozaika Muzikantė.

ponų Vaitkų svetainėje "European Inn" O'Fallon, Illinois 7 valandą vakaro spalio 14 dieną. Nariai kviečia visus pažįstamus ir draugus atsilankyti. Seimyniškoje nuotakoje visų širdis galės pajusti namų židinio kibirkštis, o jos visada dega nors gyvenimo vėjai ir užneša ant jų pelenų.

Skyriaus kietasis branduolys laikosi ramiai, bet tikrai ir jau eilė metų lietuviškos kolonijos veikloje yra įnešęs judrumo ir daug prisidėjo ir platesniu mastu. Skyrius, nors neskaičiuoja daugelio narių, bet praeityje surengė ir pravedė Sąjungos seimą, veiklą tūkstančių paremė Dirvą,

prisidėjo gausokai prie išleidimo "Lithuania 700 Years", tūkstančių prisidėjo prie išleidimo S. Rūkie-nės knygos "Grįžimas į Laisvę". Skyriaus nariai galvoja, kad kur du stos — visada daugiau padarys. Skyrius parodė lietuvišką brandumą, kuris yra vienas iš sąlygų į pasisekimą. (t)

A. A.

Majorui KOSTUI LIAUDANSKUI

mirus, jo žmonai p. LIAUDANSKIENEI ir mielai dukrai ALEI ir žentui PRANUI SKIRMANTAMS reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Janė ir Edvardas
Š i š a i
ir
Petras Mačiulaitis

Sibiro tremtinei Lietuvoje

A. A.

ALEKSANDRAI BRUŽIENEI

mirus, mūsų mielus sesutę ONUTĘ MIKULSKIENĘ, brolių VYTAUTĄ MOZOLIAUSKĄ ir jų šeimas giliai užjaučia ir kartu liūdi

Rimkūnų šeimos

Los Angeles Lietuvių Tautinių Namų dalininkui

Majorui KOSTUI LIAUDANSKUI

mirus, žmoną JUZĘ, dukrą ELENĄ ir žentą PRANĄ SKIRMANTUS, sūnų VLADĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Los Angeles Lietuvių Tautiniai Namai

Sibiro kankinei

A. A.

ALEKSANDRAI BRUŽIENEI

Lietuvoje mirus, jos seseriai ONAI MIKULSKIENEI ir muzikui A. MIKULSKIUI, broliui VYTAUTUI ir jo šeimai, ir visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą

Jadvyga ir Kazys Budriai
Rimgaudas Gulbinas

Prieteliui

A. A.

ANTANUI BERŽINSKUI

mirus, žmonai GENOVAITEI, sūnui ANTANUI, dukrai IRENAI ir šeimoms reiškiamo gilią užuojautą

Gediminas Žebertavičius